

Domoljub

V Ljubljani, 29. septembra 1937

Celo 50 • Str. 39

Beseda na pravem mestu

Letošnje poletje smo imeli v naši deželi toliko velikih in lepih prosvetnih prireditev, kakor jih še ne pomnimo. Desettisoči organizirane slovenske mladine so se nedeljo za nedeljo zbirali po večjih prosvetnih središčih naše dežele z namenom, da se tam navdušijo za svoja načela in za novo delo po teh načelih. Tudi ti tabori so bili potrebni. Treba je bilo razgibati vrste naših mladih, ki so zadnja leta dobile toliko krivičnih udarcev. Treba je bilo pokazati onim, ki so nam katoličanom skušali zadati najkrutejši udarec s tem, da so prepričali širjenje krščanske in slovenske prosvete med narod, da so se njihove črne nakane ponesrečile in da je slovenska katoliška prosvetna organizacija iz preizkušenj in trpljenja izšla še močnejša in borbenejša kot je bila kdajkoli.

Vendar pa bi bilo hudo napak, če bi bili mi sedaj z vsem, kar se je lepega zgodilo, zadovoljni in bi se brezskrbno vsedli na lavorije ter čakali prihodnjega leta, ko bi zopet začeli nastopati na tabornih. Če bi tako delali, bi bila naša prosvetna organizacija podobna krhki lupini brez zdravega jedra, podobna drugi organizaciji, ki se popolnoma izživlja v zunanjih paradah in ob praznih govorancah. Naše delo mora iti na globoko!

To nalogo naših prosvetnih organizacij je prav močno poudaril na izanskem prosvetnem taboru veliki prijatelj slovenske katoliške mladine naš minister dr. Miha Krek. Tako-le dejal: »Živimo v času velikih odločitev in ravno mi imamo nalogo, da te odločitve pripravljamo in da pri njih bistveno in požrtvovalno sodelujemo. Ni dovolj samo to, da manifestiramo in se veselimo vsakega lepo uspešnega tabora. Ne sme ostati to gibanje srca, navdušenega in slavnostnega razpoloženja, temveč mora vstati iz tega strupna in udarna vojska, ki je pripravljena odbiti vsak napad in ustvarjati novih, oživljajočih moči, da ne nazadujemo, ampak napredujemo. Zato pa je potrebna predvsem enotnost, strnjjenost, en duh, ena duša, eno navdušenje.«

Veliki časi zahtevajo velikih ljudi! Te ljudi morajo našemu narodu vzgajati naše prosvetne organizacije. Vsaka naša prosvetna enota mora ustanoviti nekako visoko šolo, v kateri se bo naša mladina seznanjala z najbolj plemeniti vprašanji našega časa, jih bo s katoliškega stališča dobro preštudirala, bo vsled načelne jasnosti lažje ostala na pravi poti in bo tudi v stanu braniti pri razpravljanju o takih vprašanjih pred nasprotniki naše prave stališče.

Za te vrste prosvetnega dela so zimski meseci, ko je časa dovolj, najprimernejši. Delo naj se vrši v čim bolj pogostih društvenih se-

stankih. Društvo ali društveni odsek brez rednih predavanj in temeljitih razgovorov po predavanjih ni vreden da obstoja. Druga važna postavka našega društvenega delovanja je vprašanje našega tiska. Društvenik, ki nima redno v rokah dobre knjige in dobrega časopisa, ne bo mogel biti kos nalogam, ki jih bo bodočnost nalagala na njegove rame.

Društvene delo pa se ne sme razvijati kar tako v en dan, ampak po točno določenem načrtu. Da se tak načrt naredi in izvede, morajo pa poskrbeti naše prosvetne centrale. Upamo, da se te dovolj živo zavedajo, kako težka in velika je ta njihova naloga. Posebno

važno je, da imajo ona naša društva, ki nimajo ugovorj izvežbanih voditeljev, pri osrednjih organizacijah vedno na razpolago vrsto dobrih ljudskih predavateljev, pripravljenih, da gredo tudi v najoddaljenejša kraja dežele vršiti kulturno poslanstvo. Iz stotin slovenskih katoliških akademikov in starešin menda ne bo težko dobiti kadra ljudi, ki se ne bodo branili prevzeti to žrtev iz ljubezni do ljudstva na svoje rame.

Ce bomo letošnje zimsko dobo dobro porabili za vsestransko poglobitev in načelno utrditev mladine, ki se v tisočih zbira po naših prosvetnih dumovih, uspehi gotovo ne bodo izostali. Le tako bomo vzgojili nov slovenski in katoliški rod, ki bo kos velikim nalogam, ki jih veliki časi terjajo od nas.

Intervencije

Kaj je to? Casih jih nismo poznali in dobra javna uprava jih tudi poznati ne sme, zato je razumljivo, če velik del našega ljudstva še sploh ne ve, kaj je to — intervencija.

Nekje so ustanovili obče koristno združenje. Casih so dobivale take ustanove javno podporo, zato vlagajo tudi danes prošnje za nje. Toda živ krst se v Belgradu ne bo zmešnil za tako prošnjo, če ne bo tam stalno kdo pritiskal — »interveniral« — dokler ne bo izbežal nekaj stotakov. Razpisanih je nekaj služb pismonoš Bog ve kje daleč. Vloženih bo stotine prošenj. Casih je službo dobil tak, ki jo je bil najbolj vreden, torej tak z najboljšimi izpričevanji, danes prošnja in izpričeval živa duša ne pogleda, temveč dobi službo tisti, za katerega kaka vplivna oseba pri merodajnih činiteljih pritiska — intervenira. Se več: vložil prošnjo ali kaj podobnega. Pred vojno si dobil v nekaj tednih redno rešitev v zmislu zakonskih predpisov, danes leže take prošnje cela leta in jih živ vrbec ne povoha, čeprav si moral za odgovor že vnaprej plačati 30 dinarjev. Rešitev boš dobil pravočasno samo, če bo kdo »interveniral«, to je pritiskal na kljuke po Belgradu. Če nimaš takih zvez in znanstev, potem boš zastoj čakal na rešitev, razen seveda, če boš moral kaj plačati.

Intervencije so sramota naše uprave ter ogledalo Kramer-Pueljevega centralizma. — Ljudstvo plačuje milijarde za uradništvo zato, da bi to redno, pošteno in zakonito vršilo svoje posle, da bi dobil vsak državljan od oblastev hitro in v redu, kar potrebuje. Toda, kaj vidimo danes? Vsako jutro se pripelje v Belgrad nekaj tisoč ljudi in lahko rečemo, da je od teh polovica takih, ki so prišli v Belgrad prosičati in pritiskati, ne; bi se vendarle že rešila njih zadeva, za katero so za-

prosilili že pred toliko meseci ali celo — leti, a še vedno leži pozabljena, Bog ve kje. Tisoči prihajajo zato v Belgrad in ostajajo tam bavačno po več dni, ker jih pošilja od referenta do referenta, dokler končno ne dobijo neke obljube, da se bo vzela njih zadeva v »pretrac«, nakar se odpeljejo, dokler niso čez nekaj mesecev prisiljeni zopet priti, ker o rešitvi še vedno ni ne duha ne sluha.

In na slotine belgrajskih kavarn in gostiln ter trgovin dobro živi od teh tisočev, ki so prisiljeni hoditi doli intervenirati, zato se seveda ne moremo čuditi, če centralizem vsemu Belgradu prav dobro nease in če je zato zvlekel že prav vse v Belgrad. Kar so reševali lahko pred vojno okrajni glavarji, to je pridržano danes ministru, a preden bo navadni zemljan »izgural« stvar koda daleč, da bo prišla na ministrovo mizo v podpis, mora »intervenirati« vsaj pri dveh ducatih slug, pisarjev, referentov, inspektorjev itd. itd. ter navadno pri tem še primerno »mazati«.

Da, to je žalostna slika naše centralistične uprave, a nobenemu vrbecu ne pada v glavo, da bi jo izboljšal. S tem upravnim centralizmom si je prisvojil Belgrad vso moč in vse odločevanje o vsaki malenkosti od Triglava do Vardarja, pa če imajo dotični uradniki v centrali kaj pojma o dotični stvari ali pa ne. Saj tudi treba ni, kajti če bo kaka — intervencija, se bo stvar naredila v zmislu intervencije, če je pa ne bo, naj pa stvar leži, dokler akt ne bo segnil ali se pa izgubil.

Veliko večino teh intervencij delajo poslanci. Naš centralistični sistem jo ponizal poslanca tako, da ti skoraj ne vrše drugih poslov kot same intervencije. Vsak se obrača na svojega poslanca in ko pridejo ti Belgrad, tedaj letajo okoli pisarjev in referentov za

Orožne vaje smo imeli

Pretekli teden so bile velike orožne vaje naše armade ob Kolpi. Za te vaje je vladalo veliko zanimanje ne samo doma, temveč tudi v tujini. Bile so prve večje vojaške vežbe v Jugoslaviji, ki naj pokažejo tudi v dejanju nezlomljivo moč hrabre naše vojske. Vzlic hudemu dežju, ki je v nemali meri oviral ves manevrski potek, smo številnim vojaškim odposlancem tujih držav in vsemu svetu dokazali, da so in bodo naši fantje in moške tudi ob težkih vremenskih neprilikah moške na mestu, če bo šlo za obrambo nove velike naše domovine. Ako upoštevamo, da se je zbralo na bojni poljani mnogo nad stotisoč mož in fantov, so neizogibno in boleznijo, združene z orožnimi vajami, take malekosti, da jih ni vredno omenjati. Izkoreninjenosti slovenskega naroda, tisti na levi in na desni, sicer ne priznavašjo s svojimi lažmi in klevetami po kotih in oglih tudi orožnim vajam, da bi oblatili sedanje vlado in armado. Pa jim ni in ne bo uspelo.

Poveljnik južne armade je odredil, da odrine s svojo armado 22. septembra ob 7 zjutraj z zbiralnega področja v smeri proti Novemu mestu. Južna armada je usmerila svoj pohod proti severu v več kolonah, pred katerimi so nastopale hitre konjeniške enote. Južna armada je še ta dan prekorčila Kolpo med vasmi Kamenje in Giblo ter zasedla Metliko. Severna armada pa se je zbrala na vrhovih severno od Kolpe. Na velikem ozemlju, ki sega na severni strani do Kočevja in Novega mesta in na jugu do Karlovca in Ogulina ter srbskih Moravic, je čakalo nad 100.000 mož povelja, ki so jih kmalu nato potegnile v veličastne vojaške vaje. Na severni strani so stali vojaki z rdečino trakom okrog čepice, na južni pa z belim trakom, ki sta predstavljala »prijatelje« in »sovražnike«.

V petek in soboto 24. in 25. septembra je bil glavni spopad, pri katerem je sodelovala pehota, konjenišvo, topništvo, razni motorizirani oddelki, tanki, motorna in navadna kolesa, aeroplani in še razne druge moderne tehnične vojaške naprave. Južni armadi se je koncem koncem posrečilo prodreti fronto rdečih in je bilo s

tem svojec konec. K velikim orožnim vajam so prišli poleg kneza namestnika Pavla, tudi ministrski predsednik dr. Stojadinović, minister dr. Špaho in še druge odlične osebnosti.

Vodja orožnih vaj, armadni general Milovanović se je ob koncu velikih manevrov ob Kolpi vsem in zlasti močtvu toplo zahvalil za red, vztrajnost in žilavost pri hudih naporih. Od arca pa je g. armadni general obžaloval, da je velikansko deževje, ki skoraj ni hotelo ponehati, povzročilo, da je moralo močstvo s svojimi starešinami pretrpeti mnogo večje zapore, kakor bi jih sicer. Glede na to — je rekel armadni general — gre prav posebna hvala vsem vpoklicanim obveznikom, ki so, morda neutrujeni in nenavajeni naporov, prišli iz najrazličnejših poklicev in vendar vzdržali vse težave prav tako kakor kadrovi.

V nedeljo 26. septembra je okrog 15.000 vojakov korakalo mimo kneza namestnika Pavla in drugih najvišjih predstavnikov države.

Pri skupnem kosilu v Toplicah je imel knez namestnik Pavle sledeči nagovor: »Gospod! Zadovolj, s uspehom, ki ga je naša vojska pokazala ob tej priliki, smatram za potrebno, da dam zaslužen priznanje vsem vojaškim starešinam in vojakom, ki so vložili ves svoj trud in poštovanje v to, da bodo ti veliki manevri kronati z uspehom. Vesel sem, da sem se mogel osebno prepričati, da je naša vojska v stalnem napredovanju in da je ostala zvesta naši preteklosti.

Ižanci so se postavili

V nedeljo 26. septembra 1937 je ižanska prosveta praznovala lepo slovesnost: župnik g. Klemenčič je blagoslovil novi prapor Prosvetnega društva, ki je pač eden najlepših v Sloveniji. Ižanska fara je glede prometnih zvez precej odrezana od sveta, vendar se je k blagoslovlitvi in nato sledečem taboru zbralo do 2000 ljudi, kar je za kraj, ki je deloma po krivici razpust kot nekako »samostojno« leglo, pač zelo lepo število.

V obrambo dobrih poslanecev je pa treba tudi povedati, da je tega koruptnega sistema do neke mere krivo ljudstvo samo, katerega so nesrečni Kramer-Pučljivi režimi deloma že toliko izkvarili, da naravnost tira poslanece v to pogubno smer. Edini izhod iz teh neizdržnih razmer, ki nas nujno tirajo v pogubo, je popolna samouprava pokrajin, tako da bo vsaka intervencija v Belgradu sploh nepotrebna, ker jo bo lahko veljavno rešil brez intervencije in z večjim poznanjem razmer in potreb še domači okrajni glavar ali kvečjemu ban, ne pa kak pisar v Belgradu. Taka popolna samouprava pa seveda našim »uveljavljenim« jugoslovenom ne gre v njih temne račune, ker bi s takim resničnim osvobođenjem našega naroda prišli ob svojo moč in vpliv. Toda naš slovenski narod ne bo odjenjal, dokler si ne pripori take resnične in popolne svobode.

Naša vojska je narodna zaradi tega, ker je ljubezen naroda do naše vojske neomajna; zaradi tega naš narod ne obžaluje žrtve, kadar gre za našo vojsko. Naša vojska je jugoslovanska zato, ker vsako leto zbira v svojem okrilju krepke rodove naše mladine, našo nado in našo bodočnost, da razvije njeno telo in njeno dušo v duhu junaške preteklosti in ne manj slavne bodočnosti, ki čaka jugoslovanski narod. Naša vojska je bistveno narodna organizacija, na katere zastavah stoje zapisane besede, da živi in umre za kralja in domovino. Kraljevska rodbina Karadjordjevičev je v teku narodnega življenja, v njegovi epohalni borbi, pokazala vedno največjo skrb in pažnjo za vojsko. Ljubezen in zvestoba napram kraljevski družini, to je ponos in samozavest naše vojske. V tesnem sodelovanju med kraljem in vojsko so padle premmoge dragocene žrtve, zato pa je na njihovih grobovih vznikla veličastna tvorba naše močne in nerazraščljive današnje domovine. Ljubezen, zvestoba in sodelovanje, te moške lastnosti naše vojske, ne bodo žalostno smrtjo mojega nepozabnega bratrance kralja Aleksandra I. — o tem sem trdno prepričan — nič manjše, temveč celo podkrepljene za njegovega vzvišenega sina in mojega nečaka Nj. Vel. kralja Petra II. Taka vojska, kot močan činitelj miru, more vedno računati na mojo skrb in vsestransko podporo v svojem stremljenju za izpopolnitvijo, tako, da bo v vsakem trenutku pripravljena, da izvrši in izpolni svojo nalogo. Pozdravljam ugledne predstavnike zvezniških in ostalih tujih vojsk, pozdravljam vse častnike, podčastnike in vojaške hrabre jugoslovanske vojske. Naj živi Nj. Vel. kralj Peter II.

O pomenu krščanske kulture za ves svet in posebej za naš slovenski narod je govoril ižanski rojak dr. Kraljič. Pri službi božji je bilo lepo ljudsko petje, ki ga je spremljala rakovniška godba.

Na taboru sta poleg drugih govorila minister dr. Krek in Miloš Stare, ki je zlasti poudaril, da ne smemo ostati samo pri zunanjih uspehih taborov. S petjem himne slovenskih fantov je bil tabor, ki je napravil na ljudstvo velik vtis, zaključen. Popoldne je bil na telovadšču zelo lep nastop fantovskih in dekliških odsekov.

Poročilo bi bilo nepopolno, ako ne navedemo nekaj stavkov iz krasnega govora ministra dr. Kreka. Minister

Zapomniti si je treba, da je vsako nerazumevanje v naših vrstah agitacija za nasprotja. Vsem, ki mislijo, da vedo več kakor naši voditelji, je treba povedati, da je za bodočnost naše slovenske katoliške skupnosti zelo važno in brezpogojno potrebno, da znaš ubogati, kolikor skupni nastop ubogljivosti zahteva. To enotnost, trdnost, discipliniranost naj vlije v naše vrste prihodnja zima v slovenskih prosvetnih domovih, da bomo v nastopih bodočih let tako udarno in strumno nastopili, da bo imel sovražnik pred nami respekt. Minister dr. Krek je končal govor takole: Za nas obstojajo tri velike resnice in stvari: vera, narod, država. Z vero obolevamo rastemo z narodom za državo. In s tem bo zajamčena bodočnost Slovenov, dokler bo v njih živa katoliška prosveta!

najmanjše malekosti. Take poslanske intervencije so lahko zelo škodljive!

Na stotine naših deklet čaka že leta in leta na učiteljske službe, doma je 6—8 otrok, vso strada in komaj čakajo vsi, da bi prišli najstarejša do kruha ter pomagala ostalim s kakimi stotaki iz najhujše bede, toda ta čaka zaman, kajti prišel je poslanec in interveniral za edino hčerko bogatega krčmarja in trgovca, ki je končala šole šele včeraj, drugi poslanec je interveniral za veleposestnikovega sina, ki ima doma kruha dovolj itd. Tako so se razvile intervencije tudi od te strani in pravo nesrečo. Gospodje, ki tako intervenirajo, so zato v najvišji meri soddgovorni za današnje stanje, kajti namesto da bi se posvečali rešitvi občeokoristnih naprav in vprašanj, pa obstoji njih delo danes prav za prav v samih intervencijah, za časih kaj temne zadeve posameznih vplivnih veljakov ali osebnih prijateljev.

KAJ JE NOVEGA

DOMAČE NOVICE

d Zlato sv. mašo je opravil preteklo nedeljo v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani znani ugledni misijonski pridigar g. p. Žužek Alojzij. Na mnoga letal

d 100 let je minilo te dni, odkar se je rodil v Šoštanju Mihael Vošnjak, oče slovenskega združništva.

d Dne 4. oktobra bo 10 let, odkar je bila nova cerkev sv. Frančiška v Šiški posvečena.

d Francozi zgrade katoliško cerkev v Belgradu. Časopisje poroča, da se je v Parizu osnoval poseben odbor, ki mu je namen, v Belgradu zgraditi krasno spominsko cerkev v spomin 45.000 francoskim vojakom, ki so padli na bojnih poljih v Macedoniji. Cerkev bo zavzemala prostora za 8.000 vernikov. Vodstvo tega podviga imata v rokah pariški kardinal Baudrillard in maršal Franchet d'Espèrey; tozadevne stroške se bo skušalo dobiti s prostovoljnimi darovi katoličanov na Francoskem. — Bo težko šlo, če ne bo »dovolil« — Janjič.

CVIČEK pravi dolenjaki dobite v Centralni vinarni v Ljubljani.

d Moderno gimnazijo so odprli te dni v Zagrebu. Stavba je bila zgrajena po modernih načelih, stroški pa so znašali nekaj več kakor devet milijonov dinarjev. Spodnje podzemne prostore so pa uredili kot veliko in vzorno opremljeno zatočišče pred različnimi napadi.

d Težki milijoni za ureditev Ljubljane. Struga Ljubljane v mestu je sedaj že v glavnem popolnoma urejena. Le na Špiči imajo delavci še položiti kamniti obrežni zid. Prihodnja leta pa bo izvršeno še zadnje delo, kakor je to določeno v glavnem načrtu. Pri staroznani cukrarni bodo zgradili veliko zatvornico in zraven vodno centralo. Stroški za to so proračunani na približno 4 milijone dinarjev. Prav zanimiv bo končni pregled in obračun izdatkov za celotno ureditev Ljubljane in

Gruberjevega prekopa. Ureditev je bila potrebna, kar jasno spričuje dejstvo, da se že sedaj vode z barjanskih ravnin hitreje odteka. Splošno so znašali stroški za celokupno ureditev nad 80 milijonov dinarjev. Ta dela so pričeli 3 leta pred svetovno vojno. Uredili, poglobili in zbetonirali so Gruberjev prekop, za kar je bilo izdanih okoli 35 milijonov dinarjev ali nad 3 in pol milijona zlatih a. K. Uredili so pred vojno tudi strugo Ljubljane tja do cukrarne in deloma v mestu. Za vsa dela v strugi Ljubljane je bilo izdano nad 45.000.000 din.

d Vsi drž. upokojeanci, upokojenke, vdove in sirote državnih uslužbencev, ki prejema pokojnino od dravske finančne direkcije v Ljubljani, morajo v prvi polovici oktobra 1937 vložiti prijavo za prejem osebnih in rodbinskih doklade. Kdor doklad ne prejema ali mu po uredbi ne bi bilo treba predložiti prijave, mora poslati izjavo, če je v banovinski ali občinski službi, da se ugotovi, če morda predmetni njegovi dohodki ne vplivajo na pravico do polnih pokojninskih prejemkov. Prijavam je treba za otroke, stare nad 16 let, priložiti potrdila o rednem šolanju, izjavam pa dokazila v velikosti dohodkov v samoupravni službi. Upokojeanci, ki v oktobrskem roku ne bi predložili prijave ali izjave, se bo izplačevanje doklad ali pokojnine začelo ustavilo.

d Težak položaj slovenskih bolnišnic traja dalje. Zaradi pomanjkanja denarnih sredstev so morali ukiniti vse nove sprejeme v umobolnišnico. Kake nesreče lahko nastanejo!

d 30.000 umobolnikov so našli nedavno v Jugoslaviji in preko 25.000 duševno zaostalnih otrok. Okrog 4.000 umobolnikov ni v bolniški oskrbi.

d Podružnica Slomškove družbe v Mariboru se je v nedeljo 26. septembra spominjala 73 letnice smrti velikega vzgojitelja slovenskega naroda in najboljšega prijatelja šole in učiteljstva, škofa Antona Martina Slomška. V kapelici pri Slomškovem grobu na starem mariborskem pokopališču je msgr. g. Vreže opravil sv. mašo in v

Šele škoda nas izmodri

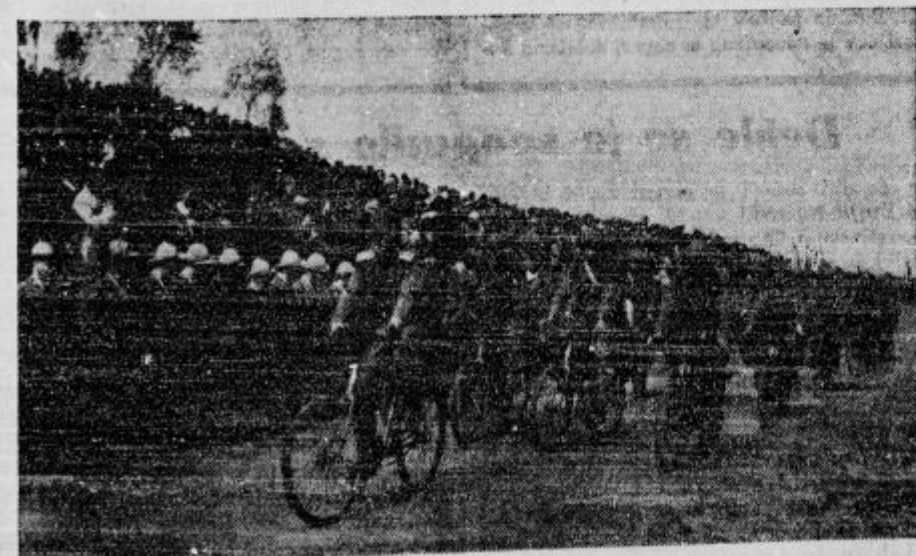

Kaj ji je zašepetala modra teta? Tu pomaga samo:

krasnem nagovoru poveljeval pokojnega velikega cerkvenega kneza. Po službi božji je bila v dvorani Zadržne zveze ganljiva spominska svečanost, ki jo je vodil vladniški učitelj Kopriva, Slomškar v besedah, srcu in dejanju. Po govoru prof. Bogoviča in še nekega drugega gospoda, je predsednik osrednjega odbora g. Struhelj pozival na delo za pravo vzgojo, ki naj bo vedno Bogu v čast, staršem v radost, domovini v korist.

d Cene dalmatinskemu vinu je Gospodarska sloga v Šibeniku določila kot sledi: črno

Za konec velikih orožnih vaj so blizu Metlike priredili veliko parado, v kateri je korakalo pred tisoči gledalcev vojaštvo v vseh enotah, ki jih ima naša armada.

Zopet velika škoda zaradi dežja

Septembrsko neprestano deževje je povzročilo povsod v naših krajih ogromno škodo, kajti še niso pospravljeni pozni jesenski prideiki. Kmet je obupan. Na mnogih krajih je krompir popolnoma segnil ali pa je izredno slabo obrodil. Tudi ni letos ajda dobro obrodila. Močno je po dežju pokvarjena kornuza. Tudi pesa ni dobra. Cenijo, da gre po septembrskem deževju povzročena škoda v milijone, ocenjena je na približno 15 milijonov din. Izredno slaba letina je za zelje. To se pozna tudi na ljubljanskem tigu.

Neprestano deževje je dalje zelo oviralo ureditvena dela na raznih krajih Save in pri drugih rekah, odnosno potokih in hudournikih. Sicer ni bilo doslej kakih hujših in izrednih po-

vodnj kot l. 1935, toda na več krajih so se pojavile krajevne povodnje. Mnogi potoki so poplavlili polja. Tako na primer drugače mirna Račna na Dolenjskem je poplavela vso plodno ravan. Kraška kotlina pri Planini, kakor navadno, je že ves mesec popolnoma pod vodo in je spremenjena v veliko jezero. Potuhnjena in nevarna Krka se je v svojem spodnjem toku, zlasti ob izlivu v Savo, močno razlila po ravninah. Krka je močno narasla pri Kostanjevici, kjer je bilo njeno vodno stanje doseženo do 3.80 m nad običajno višino.

Vode so povsod v Sloveniji drugače visoko napete. Naglo naraščajo in nato upadajo. Splošno vodno stanje rek je bilo ta mesec od 167 do 360 cm nad običajno višino.

vino na 3 do 3.25, belo na 3.70 do 3.80 din za liter, belemu grozdju na 2 in črnemu na 1.75 din za kilogram.

d Novo zavetišče Vincencijeve konference. Te dni so zasadili v Zeleni jami v Ljubljani prvo lopato za novo, lepo in prostorno »Otroško zavetišče Vincencijeve konference Srca Jezusovega v Zeleni jami. Zelena jama je tisti del nekdanje močlanske občine, ki leži med železniško progo in Smartnjsko cesto. Je najbolj izrazita delavska naselbina v Ljubljani s prav vsemi znaki delavskih naselbin: male hišice, natrpane s številnimi družinami od kleti do podstrešij. V njih pa tipični spremljevalci takih okoliščin. Bivše občinske uprave so se namreč brigale za središče mesta in za južnozahodni del, a šentpeterska župnija je tako velika, da je bilo vodstvo smotrnega župnega pastirstva sploh izključeno. Stavba bo 50 m dolga in dvonadstropna. Načrt je velikopotezen: prednja fronta in levi trakt sta namenjena za potrebe dolgega in dekliškega zavetišča, za osebje, upravo in za razne organizacije, a desni trakt bo izpolnjevala 10 m široka in 20 m dolga kapela, ki bo v njej prostora za nad 800 vernikov. Stroški so preračunani na dober pol-drog milijon, in sicer za samo zavetišče dober milijon, za kapelo pa dobrega pol milijona. Vsa Zelena jama je hvaležna redovnikom-lazaristom, ki tako uspešno vodijo to Vincencijevo konferenco.

d Nemški avtomobilisti so priliči te dni v Slovenijo. Vodil jih je poveljnik nemškega motorizma gen. Hühnlein. Na 37 avtomobilih se je pripeljal 83 Nemcev. Iz Ljubljane so odpotovali proti Zagrebu.

d Breztočarinski sladkor. Ministrski svet je podpisal uredbo o breztočarinskem sladkorju za sladitev mošta. Ta sladkor se bo dobil po istih pogojih kakor lani.

d Sladkor brez trošarine bodo dobili čebelarji. Finančni minister je izdal poseben odlok, v katerem dovoljuje čebelariskim zadrugam, kakor tudi posameznim čebelarjem, kupovanje nezatrošarinjenega sladkorja, največ po 5 kg za vsak panj. Posamezna finančna ravnanstva bodo na podlagi prošnje čebelariskih zadrug in čebelarjev samih izdajala dovoljenja za nabavo sladkorja iz državnih sladkornih tovarn v Belju in Čukarici.

d Slovenski obrtniki pri trgovinskem ministru. Dr. Vrbanič, minister za trgovino in industrijo, je sprejel te dni odposlanstvo 30 obrtnikov iz dravske banovine s podpredsednikom Zbornice za TOI g. Ogrinom. Odposlance je vodil poslanec dr. Jure Koce. Obrtniki so se

razgovarjali o sledečih predmetih: o zaščiti obrtništva, o uredbi o zbornicah, o pobijanju škumarstva in o starostnem zavarovanju obrtnikov. Minister je na izvajanja g. Ogrina izjavil: Vlada že dela na zaščiti obrtništva in bo v najkrajšem času zadevna naredba izdana. Glede pobijanja škumarstva je že pripravljen zakonski predlog. Glede strokovnega zavarovanja bo v kratkem poslan vsem zbornicam kakor tudi obrtnim odsekom skupnih zbornic osnutek uredbe o starostnem zavarovanju.

d Belgrejski vozečejem, ki so ga letos prvič otvorili, je obiskalo ves čas okoli 450.000 ljudi.

Živinorejci!

Z uporabo modernih dodatkov živinski krmil: D-vitaminizirane pripravke »PEKK« in »SPEKK« in »OSAN« poštne baste z malim stroškom svoje dohodke. — Z malo denarja velik dobiček! Ne zamudite prilike in zahtevajte takoj brezplačno obširno knjižico od

»KASTEL« d. d., Zagreb 6, poštini predal 50

d Zanimivo pipo je izumil zagrebški mizar Tomo Grabušnik. Priprava bo služila v prvi vrsti gostilničarjem, enako pa tudi vsem tistim, ki hočejo nadzorovati točenje katerekoli tekočine. Pipa je namreč takšna, da se da od soda vedno odtrgati; če je pa treba spet točiti, se hitro pričvrsti na sod s posebnimi vijaki. PIPA je pa tudi tako narejena, da spusti skozi cev le odmerjeno in naprej določeno ko-

ličino tekočine. Če hoče gostilničar natočiti liter vina, uravna v ta namen pipo. Čim skozi cev priteče liter vina, se pipa sama zaobrne in zapre. Če pipo odstraniš spet od soda, se sod sam od sebe in tesno zapre ter ne more nihče drugi točiti vina.

d 11.175 dijakov se je letos vpisalo na vse slovenske gimnazije.

d Zakaj bi se ne sporazumeli? Oni petek zvečer je bil v hotelu »Štrukelj« sestanek ljubljanskih mesarskih mojstrov, ki so obravnavali zahteve mesarskih pomočnikov. Izmed 145 mojstrov se jih je sestanka udeležilo 65. Pri predlogu ali naj se zahteve mesarskih pomočnikov sprejmejo ali ne, je glasovalo 64 mojstrov za odklonitev, edino g. Musar, občinski svetnik, je svetoval mojstrom, naj sprejmejo zahteve pomočnikov ter pristanejo na kolektivno pogodbo. G. Musar je glasoval za sporazum s pomočniki. Svetujemo že enkrat obema strankama, naj se v skupno korist in v korist kupujočega občinstva čim prej sporazumeja.

d Smrtna žrtve odpuščenega občinskega tajnika. V Samoboru pri Zagrebu je pred kratkim umrl okrajni glavar Luka Valjak, ki je nanj pred deseti streljal odpuščen občinski tajnik iz Samobora Fotočnjak. Dr. Mačkov »Hrvatski dnevnik« posveča umrlemu okrajnemu glavarju dolg članek, v katerem hvali pokojnika kot poštenega in umerjenega uradnika, ki se ni nikdar, niti v časih najhujših batinaških režimov, z nobenim delom pregrešil proti hrvatskemu narodu. Valjak je poslal žrtve svojega poklica zaradi tega, ker je vodil preiskavo proti odpuščenemu občinskemu tajniku, ki je poneveril več tisoč občinskega denarja. »Hrvatski dnevnik« pravi, da bodo prebivalci pokojnika ohranili v najlepšem spominu. Luka Valjak je imel v okolici Metlike in v Ljubljani več sorodnikov.

d Upravitelji pogodbenih pošt in njihovi nameštenci se morajo smatrati za državne nameštence. Tako je nedavno razsodilo najvišje sodišče v Novem Sadu.

d Tudi okrajno načelstvo mora plačati. Okrajno načelstvo v Samoboru je lastnik polopja sodniške na ulico »bacnil«, ker načelstvo že dolgo ni plačalo najemnine za uradne prostore. Kaj vse se ne pripeti živemu človeku!

d Največji železniški promet je v Sloveniji. To dokazuje uradno poročilo. »Trg. list« priobčuje v tem pogledu članek, kjer citamo tudi sledeče: Na vse zadnje pa menda tudi ni preveč zahtevano, če pričakujemo, da zmaga pri

Dekle se je spopadlo s ciganom

Te dni ponoči so cigani zopet izvršili pri Ptujju roparski napad, ki je prebivalce opravičeno močno razburil. Cigani, katerih doslej še niso mogli izlediti, so morali vedeti, da je posestnik Jakob Golob s svojim sinom zvečer šel k sosedu na obisk, obe hčeri pa pustil doma. Proti ponoči so nenadoma vdrl v hišo zakrinkani roparski napadaleci. Eden je od preplašenih deklet zahteval denar, drugi pa so se razlezli po ostalih hišnih prostorih. Starejša hčerka je napadalcu odgovorila, da mora stopiti v sosedno sobo, kjer se nahaja denar. Pa ni prinesla denarja, ampak se je pojavila nenkrat med vrati z očetovo lovsko puško v rokah in jo namerila proti ciganu, ki je takoj skočil proti njej ter ji skušal puško

iztrgati. Med vriščem in klici obeh hčerk na pomoč se je vodila borba za puško. O sreči so sosedje in z njimi družinski okolišali klice ter takoj prihiteli in pregnali cigane, ki jih kljub zasledovanju niso mogli ujeti. Ko se je v sobi odigrala borba med dekleti in napadalcem, so ostali cigani pretaknili vse kote v hiši in pokradli, kar jim je prišlo pod tatinske prste. Odnegli so mnogo obleke in več parov čevljev. Njihov plen bi bil še večji, da nista dekleti priklicali očeta in sosede na pomoč. Takoj po napadu so orožniki pričeli roparje zasledovati.

V vsako hišo »Domoljuba«!

železniški upravi trgovsko načelo, da se vložni denar predvsem taja, kjer je promet velik, kjer se morejo vložbe izplačati. Če zasebna podjetja na tem načelu napredujejo, ni vzroka, da ne bi tudi državna sledila njih zgledu. Saj zasebna podjetja bolj pazijo na dobičkanost in v tem pogledu se morejo državna le učiti od njih!

d V »Sočo« se je zaletel. Italijanski parnik »Vertuno« je prevzel velik tovor drv in lesa ter krenil iz pristanišča na odprto morje. Pri odhodu je pa krmar tako nesrečno vodil, da se je parnik zaletel v jugoslovanski parnik »Sočo«, ki je bil privezan k obali. K sreči udarec ni bil tako silen ter se je na »Soči« polomil le del ograje in odrgnila barva s trupa.

d Pred cerkvijo je zapadla ženina. Pred neko cerkvijo v Mariboru je prišlo ono nedeljo jutraj od nezaželjenega spopada. Delavec M. se je podal s svojo izvoljenko k poroki. Za to njegovo namero pa je zvedelo njegovo bivše dekle Milka P. ter je pri vходу v cerkev navalila na ženino, ki mu je na vsak način hotela preprečiti vstop v cerkev. Očitno mu je, naj raje skrbi za svojega nezakonskega otroka, kakor pa da vstopi v zakonski jarem, njo pa osamljeno zapušta. Ženinu ni kazalo drugega, kakor da je pustil nevesto pred cerkvijo, sam pa se je zatekel po pomoč k stražniku, ki je posredoval, da se je lahko ženin nemoteno podal k poroki.

d Glej, koga pošilja denar menjati. Monter Julij Rostočil v Mariboru je izročil svojemu delavcu tisačak, naj ga gre menjati. Gutovnik je s tisočakom odšel, menjava pa še sedaj, ker se ni več vrnil ter ni niti o njem niti o jurju ne duha ne sluha. Sedaj ga išče policija, ki pa tisočaka najbrž ne bo več našla.

d Zopet vlom v župnišče. V Žabnici pri Škofji Loki je bilo v nedeljo 19. septembra v zgodnji jutranji uri vlomljeno v župnišče. Med tednom so ničvredneži zastrupljali pse-čuvaje in je v torek 14. septembra poginil zaradi zastrupljenja tudi župnikov pes. To okoliščino je vlomilec, ki je imel najbrž kakoga tovariša, izkoristil in vdrl tisto noč skozi okno v župnikovo kuhinjo, ko je železno omrežje primerno raztrgal. Za to delo mora imeti železno pripravo — vint, s katero je brez šuma omrežje raztrgal, ubil šipo in odprl okno. Pačnik je sicer zalajal, nakar je župnik vstal in šel pri vratih ven pogledat, ker je bilo vse mirno, je šel nazaj počivat. Tat je zaklenjena kuhinjska vrata tudi od znotraj z zapahom zaprl in tako delal v zaprtem prostoru. Odnesel je nekaj denarja, gospodinjji srebrno uro in več drugih drobnarij. V stanovanjske prostore ni mogel, ker je bila kuhinja zaklenjena. Pes čuvaj je v sedanjih razmerah v vsakem župnišču nujno potreben, a naj bo ponoči znotraj v župnišču.

d Že drugi se je letos razvečel španski bezeg na vrtu trgovca Smeha v Mestinih pri Celju.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušenim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodcu in črelih, pa pijejo »Franz-Josefov« vodo so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom. Ogl. reg. B. br. 3047/35.

Negujejo kožo —
polepšajo pol!

ELIDA
MILA

ELIDA 7 MILO
CVETIC

posebno blago in učinkovito čudovitega vonja

d Katoliška hrvaška mladina se organizira. Križarska mladina na Hrvatskem šteje 325 kmetskih, 101 delavsko organizacijo, 47 društev Mahničevih dijakov, 15 križarskih starejšinskih in 295 organizacij malih križarjev. Skupno šteje križarska mladina 26.689 moških in 14.974 ženskih članov. Križarska organizacija izdaja tudi troje glasil, in sicer »Križarsko stražo« za kmete, »Socialni red« za delavce in »Vrtec« za male križarke in križarje.

d 1729 zdravnikov je sedaj zaposlenih pri vseh okrožnih uradih za zavarovanje delavcev v Jugoslaviji. Zanimivo je tudi število dohodkov Osrednjega urada za zavarovanje delavcev. V letu 14 let in pol, odkar zavod obstoja, je bilo predpisanih nič manj kakor 3 milijarde 583 milijonov in 700 tisoč dinarjev prispevkov. Od predpisane vsote so morali odpisati nekaj nad sto milijonov, ker tega denarja ni bilo mogoče na noben način iztirjati. Vsega premoženja, ki mora biti na razpolago za izplačevanje delavskih rent in odškodnin, pa ima osrednji urad za 540.000.000.

d Cerkvena umetnina. Te dni sta izgotovila brata Zmuc iz Ljubljane dragoceni srebrni in pozlačeni kroni za sliko Marija Pomagaj v St. Vidu pri Lukovici. Slika je dospela v St. Vid pred dobrih 50 leti iz Trsta. Je zelo originalna kombinacija navadne Marije Pomagaj z znano sliko Matere dobrega sveta. Naša reprodukcija kaže sliko v detajlu in le v približnih obrisih. Ljudstvo ima do Marije na tej sliki veliko zaupanje in jo zelo časti, kar pričajo razne zahvalne slike. — Do sedaj sta imela Jezusček in Marija le naslikani krcni. Posebna njena častilka pa je omogočila, da je slika dobila pravi kroni. Brata Zmuc sta

nelahko nalogo sijajno rešila. Tako bo kronana Marija svoje častilce še bolj vezala nase, kot se je to godilo že do sedaj.

d Lažni banovinski »uradnik za nadzorovanje mers«. V okrajih Škofja Loka in Kranj nekdo hodi po gostilnah in pregleduje, ali imajo predvsem četrtli ruke steklenice žig a krono. Steklenice, ki niso po njegovem mnenju pravilno žigosane, žigosa na licu mesta, nakar zahteva odškodnine 40—120 din. Od nekaterih gostilničarjev zahteva takoj denar, drugim pa daje položnice Hranilnice dravske banovine. Može se predstavljati za banovinskega uradnika oddelka za nadzorovanje mer v Ljubljani in ima ponarejeni izkaz pri sebi. Zveza združenih gostilniških podjetij opozarja gostilničarstvo, da ne naseda temu goljufu in mu ne izroča steklenic in denarja. Napačno žigosane steklenice so namreč neveljavne.

d Slaboumne dekle je zažigalo. V vasi Sašincih pri Sremski Mitrovici je ekoraj vsako noč gorelo, zdaj na tem, zdaj na drugem koncu. Oni ponedeljek pa je izbruhnil požar kar na petih koncih. Prestrašeni vaščani, ki so bili od dosedanjih požarov docela zbegani, so bili kar brez uma. Že nekaj dni so iskali z največjo skrbnostjo požigalca, vendar ga niso mogli najti. Nihče pač ni sumil 17 letnega slaboumnega dekleta. Dotični ponedeljek pa je nekdo tega dekleta opazil, kako je zbežalo od kozolca, iz katerega je hip nato švignil plamen. Prijeli so jo, potem pa je priznala, da je povzročila kar dvajset požarov.

d Nadzorstvo nad vinskim prometom. Kr. banska uprava je uvedla na cestah v dravski banovini letečo nadzorstvo na motornih vozi-

Da ne bo cviček prekišel

Zaradi neugodnih vremenskih razmer, ki zadržujejo normalno dozorevanje grozdja in povzročajo, da grozdje letos izredno gnije ter propada, je izdal g. ban za letos splošno dovoljenje za slajenje vinskega mošta.

Nabavo trošarine prostega sladkorja je finančno ministrstvo že dovolilo. Na 1 hl mošta se sme dodati največ 4 kg sladkorja, sladiti mošt od samorodnik je prepovedano.

Zaradi zbiranja prošelj za nabavo trošarine prostega sladkorja veljajo sledeča navodila:

Občine zberejo od vinogradnikov prijave za slajenje moštov v dvojniki po obrazcu A, kakor ga predpisuje pravilnik k vinskemu zakonu ter jih pošljejo za ozenilje bivše ljubljanske oblasti kletarskemu nadzorniku pri kraljevski banski upravi v Ljubljani, za področje bivše

mariborske oblasti pa pomočniku kletarskega nadzornika pri okr. načelnstvu Maribor levi breg.

Istočasno pa morajo predložiti občine tudi skupne prošnje na finančno direkcijo v Ljubljani za izdajo trošarine prostega sladkorja. Tem prošnjam, ki morajo biti koškovane s 30 din za vsakega prijavljenca, je priložiti seznam vinogradnikov z navedbo količine pridelanega mošta v litrih, kar mora potrditi občina, in pa množino sladkorja, ki ga potrebuje posamezni vinogradnik za slajenje mošta.

Ker je treba v prošnji navesti, odkod naj se občini trošarine prosti sladkor dobavi, sporočamo, da sta prevzeli razdelitveno akcijo (poverjeni od državne tovarne sladkorja v Belju) Gospodarska zveza v Ljubljani in Kmetijska družba v Ljubljani.

lih, ki naj nadzira promet s trošarinskimi predmeti, predvsem promet z vinom in špirituoznimi tekočinami. Vsi prevozniki se opozarjajo, da naj se pozivu nadzorstvenih organov v lastno korist brezpogojno odzovejo in ne ovirajo pregleda natovornjenega blaga.

d Tudi »Neodvisnost« je odvisna od obstoječih zakonov. Pred mariborskim okrožnim sodiščem se je moral zagovarjati urednik levičarske »Neodvisnosti«, proti kateremu je Prosvetna zveza v Ljubljani vložila tožbo zaradi klevete v nekem članku, ki zadeva našo radijsko postajo. Urednik je bil obsojen na 10 dni zapora pogojno na tri leta, na 250 din globe in na plačilo 250 din za materialno škodo ter na objavo sodbe v »Neodvisnosti«. Prosvetna zveza, katero je pri razpravi zastopal mariborski odvetnik dr. Fr. Schaubach, je z razsodbo sodišča dobila polno zadoščenje, javnost pa more spoznati, da izvestni krogi prav nič ne izbirajo sredstev, kadar je treba udariti našo prosvetno ustanovo in da se prav nič ne bojijo kot bojno orožje uporabljati tudi neresnico.

d Velike priprave za obisk mednarodnega kongresa katoliških esperantistov v Ljubljani se vršijo v vseh državah. Učimo se esperanta z novo praktično knjigo, ki jo razpošilja Klub esperantistov v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 7-I., da se bomo lahko s tujci sporazumeli.

d Nadebudna sinova sta pač dva v Lačar-ki pri Sremski Mitrovici. Ono nedeljo je bogati kmet Nikola Rajšić opazil, da mu je iz skrinje, ki jo je imel skrito na podstrešju, izginilo nič manj kakor 101.000 dinarjev. Orožniki, ki jim je Rajšić tatvino naznanil, dolgo niso mogli najti za tatovi sledi. Iskali so v bližnji okolici hiše, ker so vedeli, da je mogel tatvino izvršiti le človek, ki so mu bile razmere v hiši precej dobro poznane. Nazadnje so pa le zadeli. Rajšićeva sinova, v starosti 41 in 37 let, sta imela naenkrat denar, ki ga je bilo pri njiju prej redko kdaj videti. Trdo so ju prijeli, da sta nazadnje priznala.

IZ DOMAČE POLITIKE

d Velik proračunski preostanek. Po podatkih finančnega ministrstva je računski zaključek za leto 1936-37 končan z velikim presežkom dohodkov nad izdatki. Presežek znaša 774 milj. din, kar dokazuje ektrbno gospodarstvo sedanje vlade.

d Narodna skupščina se sestane — če je izjava ministra Cvetkovića točna — še pred 20. oktobrom.

d Hrvatje ne puste dr. Mačka napadati. V Zagrebu je nastal v Frankopanski ulici, kjer

je skladišče lista »Danica«, ki ostro napada dr. Mačka, požar, ki je uničil vse skladišče. Gasilcem se je posrečilo, da so požar omejili.

d Hrvatje komunistom ne bodo priznawali. Z novim načinom političnega boja jugoslovanskih komunistov, ki so se po navodilih ruskih sovjetov postavili za prvo-boritelje »demokracije« v naši državi, se bavi dr. Mačkov »Hrvatski dnevnik«. List poudarja že znano dejstvo, da komunist ne more biti iskren prijatelj demokracije in da jim nasedajo le taki, ki o komunizmu pravega pojma nimajo. Hrvatje odklanjajo njihovo zaveznitvo, ker imajo svojo organizacijo, ki ima prav tako izdelan socialni program. Zato naj komunisti tudi ne pričakujejo kakšnega sočustvovanja, če jih preganjajo oblasti, Hrvatje imajo svoje seljaško stranko, ki je nositeljica njihove moči in vzvišene misli. Doslovno pravi »Hrvatski dnevnik«: Velika je odgovornost te stranke (HSS) in se prav zato ne more, niti ne bo dala zapeljati v kakršnekoli mehkočutne razloge, da je treba komunistom, ki jih oblasti preganjajo, priznati.

d Kongres vsega pravoslavnega dubovaištva se je pričel oni četrtek v Belgradu. Ali so se razgovarjali za verski mir ali ne, bodo že sami povedali.

d Konkordat in nadškof dr. Sarič. Nedavno je bil sarajevski nadškof dr. Sarič v Nemčiji. Po povratku je visoki cerkveni dostojanstvenik časnikarjem najprej govoril o razmerah v Nemčiji, nato pa se dotaknil konkordata. Dejal je, da konkordat izpolnjuje važno državno potrebo, ker mora biti katoliška cerkev v Jugoslaviji enakopravna. Glede hrvatskega vprašanja je izjavil, da je dobrogled, ker je borba za konkordat kazala, da se ne more vladati brez Hrvatov.

d Za doseg sporazuma z Madžarsko se zelo trudi Mala zveza. Predlog, ki je sedaj v pogajanjih, pri katerih je treba priznati, da italijanska diplomacija vpliva zelo ugodno, obsega sedaj dve točki, glede katerih skoraj ni več nesoglasij: 1. Države Male zveze so pripravljene Madžarom priznati vojaško enakopravnost, torej dejstvo polnopravne oborožitve, Madžarska pa bo uradno izjavila, da njeno oboroževanje ni naperjeno proti državam Male zveze. 2. Madžarska je pripravljena vzeti na znanje izjavo držav Male zveze, da bodo vprašanje zaščite madžarskih narodnih manjšin pravično rešile. Na tej osnovi bodo pogajanja še nekaj časa trajala. Potrebno je

Vojski na manevrih pri zajtrku pod dolenskim kozlozem.

še malo potrpežljivosti. V glavnem, pa lahko trdimo, pravi neki praški politik, da je sporazum med Malo zvezo in Madžarsko dosežen, nakar se bodo pogajanja za sodelovanje vseh držav v Podonavju takoj začela, in verjetno, še pred novim letom ugodno zaključila.

d Pri zaprtju ali pa pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josel« vode.

NESREČE

d Smrtna nesreča župnika. Dne 20. septembra okoli pol 10. se je na cesti na Črncu blizu Brežic težko ponesrečil g. Toplak Franc, župnik iz Pišec. Peljal se je iz Pišec v Brežice s koleselnikom. Na omenjenem kraju se je začel konj nenadoma nečesa plašiti ter iti z vozom nazaj. G. župnik videč to, je hotel stopiti z voza, pa ga je pri sunku vrglo nazaj med konja in voz, kar je pa konja še bolj oplahnilo in je g. župnika večkrat udaril z zadnjimi nogami. G. župnik si je pri tem zlomil desno nogo, poškodoval hrbtenico in dobil tudi težje notranje poškodbe. G. župniku so

Na levi: Urni in okretni lahki tanki, ki so kaj nevarni sovražniku. — Na desni: V obilnem deževju si je vojaštvo na maršu ogrnilo šotorska krila.

Ponesrečena politična lopovščina

Te dni razpošilja znano pobarvana cetrjala za izdelovanje protidržavnosti po pošti nekeke zmazke, ki naj bi bili okrožnica za slovenski narod. V teh zmazkih je veliko pozivov na nekak boj, na odpor, na nasilje, itd. Okrožnica hujska proti pravoslavju, proti političnemu redu v državi in proti naši vojski tako in s takimi izrazi, da je takoj videti, kdo bi jo rad vodstvu katoliškega slovenskega ljudstva podtaknil. Besede in stavki v tem pisanju so vsakomur na prvi pogled znani: uporablja jih takozvano napredno in jugoslovensko časopisje ob drugih prilikah in drugačnem boju. Okrožnica ni namenjena slovenski javnosti, ker jo bo vsak človek pri nas pogruntal, marveč naj bi s svojimi nemir vzbujajočimi pozivi na nasilje opozorila tiste orjunaške duše, kar jih še tiči kje po ki bi raznim tičem iz sračjega gnezda hili pripravljeni še verjeti, da je slovenski narod protidržaven, protijugoslovanski itd.,

itd. Ni dvoma, da bodo v resničnost te okrožnice verjeli samo tisti, ki so jo pisali in izdali ter kvečjemu še »Pohod« in pa tiste orjunaške duše, kar jih še iči kje po Sloveniji. Stvar je prenemarna, da bi se bilo z njo vredno baviti, ker kaže, kako trapa in otročja bojna sredstva mora rabiti jugoslovenska opozicija pri nas. Slovensko ljudstvo ima danes dovolj javnih in zakonitih prilik, da lahko pove svoje zahteve in jih tudi pove, tako da jih slišijo vsi, najbolj pa tisti, ki državo vodijo in tisti, ki jo varujejo. Zato ni treba nobenih zaupnih okrožnic po pošti. Slovenska pest pa bo menda enkrat res morala udariti po tistih, ki slovenskemu ljudstvu podtikajo nasilniške namene, kakršni stoje sicer samo v katekizmu izkoreninjenec slovenskega naroda. Tisti ljudje so ta zmazek izdali in ne zaslužijo drugega, kakor s pestjo po nosul

sprožil, da jo je izstrelek zadel v glavo in jo usmrtil.

d Ljubljanski pasarski mojster se je smrtno ponesrečil. Dne 21. septembra v opoldanskih urah se je v Ljubljani smrtno ponesrečil mladi, 32 letni pasarski mojster Avgust Mencej. Opoldne so odšli njegovi pomočniki in vajenci domov, Mencej pa je še ostal v delavnici ter imel tam opravke pri galvanizacijskem aparatu, pri katerem je uporabljal tudi ciankalij oziroma prusko kislino. Kako se je nesreča zgodila, ni natančno znano; najbrž pa je Mencej med prigrizkom nehotе zanesel del tega smrtonosnega strupa v usta, nakar mu je takoj postalo slabo. Mojster se je najbrž opotekel in pri tem pretrgal električne žice pri galvanizacijskem aparatu. Ko so se pomočniki ob 2 vrnili v delavnico, so našli mojstra nezvestnega, pri aparatu pa vse žice potrgane. Poklicali so reševalce, ki so moža prepeljali v bolnišnico. Zdravniki so se sicer trudili, da bi mu rešili življenje, toda ciankalij (to je eden najhujših strupov) je svoje smrtonosno delo že opravil, ker je bil mladi mojster v nekaj minutah mrtev.

d Varujete se potrganih električnih vodov! Stjepan Kovač, kmet v Novem Bečju v Vojvodini, se je vozil proti mestu na vozu, ki sta ga vlekle dva konja. Nepritačkovano in nenadno pa se je voz ustavil, ker sta konja omahnila in padla na tla. Kovač je skočil z voza in poskušal konje dvigniti. Pri tem pa se je detaknil žice in še sam omahnil ubit ob toka. Zadnje dni je bilo v teh krajih zelo viharno vreme ter so se na več krajih potrgali električni vodi. Na eno takih žic so zavozili tudi Kovačevi konje ter povzročili s tem še smrt gospodarja.

d Ker ga ni marala. Dne 17. septembra je prišel v Ljubljano 40 letni mehanik in šofer Alojzij Jereb, doma iz Idrije, ki pa je zadnje čase prebival v Zireh. Obiskal je 21 letno Anko, doma iz Trbovelj. Zmenil se je z njo za sestanek na Bregu. Anka je res prišla in je ob tej priliki izjavila, da ne more biti njegova žena, ker ji to tudi starši branijo. Jereb je namreč bolehal za zelo razvito jetiko. Med obema je prišlo do hudega prepira, v katerem je Jereb po-

tegnil nož in hotel Anko zabosti. Dekle je pričelo vpiti in ljudje so se pričeli zbirati, hoteč dekletu na pomoč. Jereb je naglo odvrnil nekaj predmetov in svoje papirje na breg Ljubljanice ter se v bližini Čevljarskega mosta pogнал v deroč Ljubljanico, ki je sedaj precej globoka. — Ljubljanski reševalci so sicer brž prihiteli na pomoč in potegnili Jereba nasproti jugoslovanske tiskarne iz vode. Vendar je bil nesrečnejše mrtev.

— Pri neredni stollet, napetosti črev vsled zapeke prav odlično odvaja naravna »Franz-Josefova« grenka voda zaostane prebave nakopičene v črevih. V zdravniški praksi se uporablja »Franz-Josefova« voda s polnim uspehom pri odraslih kakor tudi otrocih.

Reg. po min. soc. pol. in nar. zdr. S-bi 15485, 25. V. 28.

NOVI GROBOVI

d Mladenč, rečem ti: »Vstanil« V Kamdiji pri Novem mestu je umrl vpok. župnik g. Martin Škerjanec. — V Beču pri št. Vidu na Dolenjskem je odšel v večnost 78 letni Zajec Jožef; bil je 6 let župan nekdanje občine Zagorica. — V Kamniku je odšel h Gospodu po večno plačilo p. Dionizij Dušej. — Na Rakeku so pokopali Analiyo Baylner, roj. Cziček. — Na Viču so djali v grob Marjeto Hrovat roj. Bojc. — V Predanovcih pri Murski Soboti je umrla Edita Zorko. — V št. Vidu pri Stični je zaspal v Gospodu Zajec Anton, oče g. Ludvika Zajca, kaplana pri Sv. Križu in brat dr. Zajca Ivana, zdravnika v Ljubljani. — V Mariboru so pokopali učiteljico v p. Ivanko Neuhold-Tominiec. — V Ljubljani so umrli: ravnatelj ljubljanskega učiteljskega Nande Marolt, sodnijski uradnik v pokoju Ivan Rakovec, lesni trgovec iz Dol. Logatca Leo Jelovšek, pisateljica »Slovenske kuharice« redovnica sestra Felicita Kalinšek, prodajalka sadja Marija Tihelj, soproga svetnika drž. železnice Alga Tancig, vlakovodja v p. Franc Kumar, pasarski mojster Avgust Mencej, Cedilnik Franciška, sprevodnik drž. železnice v p. Jernej Trobec in Josipina Vončina.

ljudje, ko so videli, kaj se je zgodilo, prihiteli na pomoč in ga odpeljali v bolnišnico v Brežice, kjer pa je poškodbam podlegel. Naj v miru počival

d Veter je podrli novozgrajeno gospodarsko poslopje posestniku Fazarincu iz Celja. Pri tem se je dogodila še sledeča nesreča: Med nevihto se je zatekel v poslopje posestnik Srabotnik Gregor iz škala pri Velenju, ki se je mudil v Celju po opravkih. Ker ga je nevihta na potu s kolesom domov dohitela, je šel vedrit. Veter pa se je s tako silo zagnal v poslopje, da je zajelo tramovje in v hipu, ko je Srabotnik hotel zbežati, ga je tramovje zasulo s kolesom vred. Na srečo so delavci, ki so gradili to poslopje med 12 in 1 prosti in so obedovali v utici blizu gospodarskega poslopja. Grozen pok tramovja jih je zelo prestrašil, vendar so bili toliko pri zavesti, da so takoj priskočili nesrečnemu na pomoč in ga izvlekli izpod tramovja in opeke. Reževe iz tramovje zlomilo hrbtnico in je na posledicah v bolnišnici že umrl. Srabotniku je tramovje zdrobilo tudi kolo.

d Ko so kamenje razstreljevali. Pri graditvi nove ceste v peški kotlini se je pripetila te dni delavcu Kozolu od Sv. Andreja pri Moravčah nesreča, ki bi bila skoro usodna za njegovo življenje. Mož je bil zaposlen pri odstranjevanju groblje blizu podolskega mlina. Ko je prižgal naboj, se ni pravočasno odstranil. Mislječ, da se strelilna vrstica ni užgala, jo je hotel ponovno prižgati. Čim se je sklonil z vžgalico, pa je bušnilo vanj kamenje ter ga vrglo daleč proč od skale. Kofol je obležal z znatnimi poškodbami na rokah in nogah, pa tudi po obrazu. Sreča v nesreči je bila, da je bilo med kamenjem mnogo prsti, sicer bi bilo moža takoj ubilo.

d Srce si je prebodel. V Breznem vrhu se je pripetila težka nesreča, ki je zahtevala življenje 11 letnega fanta. Posestniški sin Ivan Škurnik se splezal doma na velik oreh. Pri tem pa mu je izpodrsnilo ter je pri padcu iz višine 12 metrov padel na odlomljeno vejo, ki se mu je zarinila v srce. Veja, na katero se je nabodel, se je pri padcu zlomila ter je nesrečni deček padel na tla, kjer je obležal pri priči mrtev.

d Voz ga je pritisnil k zemlji. Posestnik Anton Celofiga iz Devine pri Mariboru je s svojimi 20-letnim sinom Srečkom vozil iz gorja drva. Pri vožnji se je težko naloženi voz prevrnil in pod seboj pokopal 54-letnega gospodarja. Sin je takoj pohitel po pomoč, ker sam ni mogel očeta rešiti izpod težkega bremena. Ko so prihiteli sosede, je bil Celofiga že mrtev. Voz ga je s tako silo pritisnil k obrazom k zemlji, da se je zadušil.

d Po nesreči ustreljena. Z grozo je Marija Žerdin, pos. hči iz Lendave, našla svojo sestro Ano s prestreljeno glavo mrtvo pred gospodarskim poslopjem, v njeni bližini pa je ležal samokres, ki je bil last njenega očeta. Ana je iz očetovega predala vzela samokres, s katerim je hotela v vinograd, da bi s strelj prežnala škorce. Ko se je vračala iz vinograda, ji je na strmem bregu spodrsnilo in je padla. Pri padcu se ji je samokres tako nesrečno

Kmetje!

Vaša stanovska organizacija je
Kmečka zveza!

RAZGLED PO SVETU

Bratomorno klanje v Španiji

Nacionalistične čete na severnem bojišču nevzdržno napredujejo proti zadnji rdeči trdnjavi Gijona. Vladni oddelki sicer skušajo kljubovati, toda, na splošno, brez uspeha. Nacionalisti so se približali Gijonu na 50 km razdalje od mesta.

Komunisti so izgubili doslej na severnem bojišču kar 107 aeroplanov in sicer 63 lovskih, 29 bombarderjev, 5 vodnih letal in 11 aeroplanov drugih vrst. Izgube na aeroplanih so za komuniste na tem delu bojišča tem občutnejše, ker so imeli tu rdeči samo 136 aeroplanov, torej so izgubili kar 78 odstotkov letal.

Ladje rdečih so pet polnih ur obstreljevale tovarne orožja v Toledu. Zažganih je bilo več hiš, ob priliki obstreljevanja rdečega topništva v gorovju Sierra je bil baje ranjen nacionalistični general Valera, poveljnik nacionalističnih čet na madridskem bojišču. General Valera je dobil tri rane.

Anglija in Francija si še vedno prizadevata pregovoriti Italijo, da bi odpoklicala svoje prostovoljce iz Francove Španije, zakar bi dobila Italija velike ugodnosti v Sredozemskem morju. Baje je dal italijanski odposlanec na predmetno vprašanje Angliji in Franciji ta odgovor: 1. Italija predlaga s svoje strani, da v Španijo ne bo več poslala prostovoljcev; 2. Italija ukine nadzorstvo nad Balearskimi otoki, in 3. italijanski vojaki, ki se sedaj nabavajo v Španiji, ne bodo tamkaj ostali za nedoločen čas.

Nam se zdi, da iz te moke ne bo kruha. Italija je namreč opetovano izjavila, da pod nobenim pogojem ne bo trpela ob Sredozemskem morju kakšne sovjetske države. Pariški časopisi poročajo, da je bil te dni v Španiji italijanski maršal Badoglio, ki je po proučitvi položaja na bojiščih odredil, da se pošlje v Francovo Španijo še 150.000 italijanskih vojakov.

Vojna na vzhodu

Japonci so si v preteklem tednu krepko privoščili kitajsko glavno mesto Nanking. Dne 21. septembra se je kar 300 japonskih letal pojavilo nad Nankingom in bombardiralo mesto na severni strani. Bombe so porušile velikansko palačo Ming, letališče, pa tudi krasen kolodvor. Japonsko vrhovno poveljstvo je obvestilo tuja poslatništva in konzulate v Nanking, da bo japonsko letalstvo zravnalo to mesto s tlom.

Mednarodni vojaški strokovnjaki trde, da se japonski napad v severni Kitajski ni popolnoma posočil. Poleg tega so se začeli snežni zameti, ki so skoraj zaustavili bojevanje. Vai trije dopisniki so edini v tem, da se vse kitajske čete silno junaško bore in vlada v njih pravi vojaški duh.

Zadnje vesti vedo, da pripravljajo Japonci proti Kitajcem nov napad, ki bo po svoji moči in grozovitosti prekašal vse dosedanje.

KATOLIŠKA CERKEV

s Opomin vatikanskega glasila nemškimi prenapetežem. Uradno vatikansko glasilo »Osservatore Romano« še vedno opozarja na veliko nevarnost novodobnega hitlerjevskega poganstva, ki hoče katoliško Cerkev v Nemčiji zatreti, zdaj bolj odkrito, zdaj po ovinkih. Predmetni članek zaključuje »Osservatore Romano« tako-le: »Kdo pa jamči današnjim oblastnikom v Nemčiji, da ne bo seme sovraštva, ki ga sejejo, in zaničevanje vsake zares svete stvari, ki se pred očmi oblasti samih vedno bolj nasilno širi, tudi enkrat v Nemčiji — na isti način, kakor v Španiji — rodik sadove, pred katerimi mora biti vsakega iskrenega prijatelja nemškega naroda in njegove bodočnosti strah.«

ITALIJA

s To in ono. Po šeststo lir nagrade je naklonil Mussolini družini Stanislava Kobala iz Štanjela na Krasu in družini Autona Cerina iz Cerkena, ker so v hiši dobili dvojčke. Ravno tako sta dobili od načelnika vlad: po šeststo lir nagrade radi rojstva dvojčkov družini Torninevi Alojziji iz Labinja in Bernetti Ivan iz Pirana. — V Barkovljah pri Trstu so praznovali 65-letnico pogrebne družbe in oblasti so jim dovolile prepevati ob tej priliki na pokopališču ob proslavi slovenske pesmi, kar je domačine zelo razveselilo. — V Gorici je uničil požar mizarstvo delavnico Franca Pavšiča. — Iz reške delavnice

so spustili v morje nov italijanski rušilec »Liro«. — Od 28 milijonov hektarjev obdelane zemlje pripada v Italiji le ena četrtina malim kmečkim gospodarjem, ostalo imajo v rokah veleposestniki. — Vlak je povozil 80-letnega starčka Ivana Tince od Sv. Križa nad Trstom. — Nerazstreljeno granato je našel 14-letni Mirko Oberdank iz Sempasa. Granata se je razpočila in hudo ranila uboge fanta. — S koleza je padel 41-letni Anton Bačin iz Vodnjana tako nesrečno, da si je zlomil obe roki in dobil pretres možganov. — Z motiko ob vojni izstreljek je zadel 26-letni Ivan Gruden iz Ozeljana pri Gorici, ko je kopal na polju. Izstreljek se je razpočil in prizadel Grudnu hude rane na levi roki in desni nogi. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico.

AVSTRIJA

s Skrbi jih. V avstrijskih političnih krogih vlada precejšnja zaskrbljenost glede Mussolinijevega obiska v Berlinu, tembolj, ker je Mussolinijevo obnašanje napram Avstriji zadnje čase zelo hladno. Italijanska vlada je dosedaj tudi odklonila vsak urad. sprejem Mussolinija na ozemlju, ki ga bo prevozil na potu v Berlin skozi Avstrijo. To na Dunaju bolesto občutijo, kajti Avstrija je vendar članica italijanske trozveze, kjer je v paktu predvideno, da mora vsaka zaveznica, preden podvzame kakšne zunanje politične korake, poprej a svojimi zavezniki stopiti v stik in dobiti njihovo pritrditev. Na Dunaju odklanjajo možnost, da bi Avstrija postala obsek na osi

Rim—Berlin, ker bi to hitlerjevsko propagando v Avstriji ojačilo. Po Dunaju kroži mnogo alarmantnih vesti. Tako tudi vest, da bo Avstrija razdeljena. Na uradnih mestih temu sicer ne pripisujejo nobene pozornosti, vendar pa je avstrijska vojaška oblast poskrbela za izredno okrepitev vojaške moči na Tirolskem, z izgovorom, da podo varovale Mussolinija na poti čez avstrijsko ozemlje.

s Drobiž iz Korotana. Zilo je 11. t. m. pobelil sneg in napravil mnogo škode. — 16-letni dijak Herbert O. iz St. Pavla se je iz strahu pred izpitom ustrelil. — Posestniku Špenku v tinski okolici je krava vrgla 3 telčke. — Španski kralj se je iz Dol pri Vrbskem jezeru vrnil preko Benetk v Rim. — Granata je smrtu poškodovala pri Podklostru blizu državne meje 15-letnega Ferdinanda Ehrlicha in 14-letnega Elizabeta Lofa, tretji pa je bil težko ranjen. Znano je, da izplačuje italijanska vlada za nepoškodovane granate iz svetovne vojne nagrade. — V državi je bilo lani osušenih 2300 ha zemlje. — Kancelar je bival minulo nedeljo v Inomostu. — 26 letni cigan Karl Held je bil zaradi poizkusa umora na Frati pri Borovljah prijat. — Po najnovšem odloku se dajejo ali podaljšujejo potni listi samo na podlagi domovnice, izstavljenih po letu 1920. — Upokožen je šolski ravnatelj Mihael Andrič v Lohah.

FRANCIJA

s Spopad v Tanisu. Posadka italijanskih šolskih ladij »Amerigo Vespucci« in »Colombo« se je izkrcala v francoskem pristaniškem mestu Tanisu v severni Afriki v ponedeljek 20. septembra popoldne. Skupina kakih 60 italijanskih mornarjev se je napolnila pred zgradbo italijanske zveze za zaščito Slovečanskih pravic, v kateri se nahajata tudi italijansko narodno društvo in Caribadijev klub. Skupina italijanskih mornarjev je naskočila poslopje z vzkliki »Avanti, Avanti!«. V tem trenutku je bil v poslopju samo blagajnik imenovan komunistične zveze Miceli. Njega so napadalki ubili s strelco v srce. V tepežu, ki je nastal, so bili trije italijanski mornarji ranjeni, med njimi dva s strelci iz revolverjev. Ker se je med tem začelo zbirati na ulici ljudstvo, so napadalki začeli bežati. Pri poskakovanju z balkonov in oken so se nekateri precej poškodovali. Takoj je bila pozvana tudi policija, ki je začela zasledovati napadalka, vendar se je tem posrečilo rešiti se na italijansko ladjo.

AMERIKA

s Razso. Letos je meseca avgusta znane Dionnove petorčke v Kanadi obiskalo 188.000 oseb iz raznih krajev Amerike in Evrope; to število prekaša za 19.000 oseb število letošnjega julija. Dr. Dafoe, zdravnik teh svetovnoznanih deklic je zaradi tega odredil, da bodo od sedaj petorke občinstvu na ogled vsak dan samo eno uro. — V cerkvi sv. Petra v Drysdale Out se je te dni darovala sv. maša za dober namen Masseyjeve družine, ki se ponaša, da je največja v Kanadi; šteje namreč 21 živčih otrok. Oče je star 47 let, mati pa 46. Vsa navedena družina se je udeležila sv. daritve, med katero je škof J. T. Kidd navzočim podelil papežev blagoslov. — V Clevelandu so umrli Helena Fajdiga roj. Skebe iz Hinj, pri Žužemberku, Anton Lušin, Jožef Kalister iz Zej na Notranjskem in Frank Zoran iz Jame pri Žužemberku. — V Joliet III. je odšel v večnost Matija Vranešič iz belokranjskega Adlešič. — Ravnotam se je polovil od tega sveta Nikolaj Klepec iz Podzemlja pri Metliki. — V Jolietu so dajali v grob Nikolaja Rogino iz

belokranjskega Suborja iz Josipa Planinca. — V mestu Santa Monica, Cal., je dala policijska oblast na vseh onih krajih, kjer se je dogodila kaka avtomobilska nesreča, naslikati belo mrtvaško glavo nad prekrižanimi kostmi rok v avtoristom. — Vse vrste posode so začeli izdelovati iz papirja v Ameriki. — Posoda je zelo odporna in močna in kar je glavno, silno poceni. — V Chicagu, kakor povsod drugod, bi se moral začeti šolski pouk. Ker pa je kuga otroške odreenelosti zavzela tako preteč obseg, so šolske oblasti sklenile, da bodo še nekaj časa počakale, preden odpro šole, da se bolezni nekoliko poleže. Vendar pa pouk zaradi tega ne bo nič trpel. V vsaki, tudi najpreprostejši družini, imajo namreč radio in z njegovo pomočjo nameravajo sedaj poučevati 300.000 otrok, kolikor jih živi v Chicagu. — Tako tudi bolezen lahko pomaga k novim poskusom poučevanja potom radia ali radijskih šol, ki so morda šole bodočnosti. Samo kaj bo učiteljsko osebje reklo?! — V Canon City je umrl Matija Grebenec iz Strug. — V Milwaukee so pokopali Mihaela Rotarja iz Klenška pri St. Petru. — V Elyju je odšel v

V rokah dveh diktatorjev

Vse italijansko časopisje posveča ogromno pozornost potovanju ministrskega predsednika Mussolinija v Nemčijo ter pripisuje temu dogodku največjo važnost za bodočnost Evrope in sveta. Vse pogostejše se pojavlja v različnih listih drzna trditve, da je usoda Evrope in sveta v rokah dveh diktatorjev. »Messagero« pravi med drugim: Ta prvi Mussolinijev obisk v tujini bo povečal in potrdil soglasje in prijateljstvo med Italijo in Nemčijo. »Popolo di Roma« pa piše, da je prav, ako svet ve, da je ta

mednarodni sestanek namenjen povečanju obnovljenih vrednot v korist vsega sveta, kar je v sedanjem npravnostno in gmotno razrvanem času še posebnega pomena. To, kar hočeta Mussolini in Hitler, je izven vsakega zlobnega sumničenja in ni v nobeni zvezi s pristranskimi koristi ali častihlepnostjo, temveč se nanaša na celokupno naše duhovno bogastvo, pa ga imenujmo evropsko zapadno kulturo ali kakorkoli drugače. Vsi listi ogromno pišejo o pripravih za sprejem Mussolinija v Nemčiji,

večnost Jožef Novak iz Cerkelj na Gorenjskem. — V Chicagu III. je umrl rojak Josip Košir. — V Njujorku je preminul 51 letni Andrej Pirnat iz Jarš pri Domžalah. — V Clevelandu je odšel v večnost 55 letni John Rus iz fare St. Vid na Dolenjskem. — V Španiji je bil ubit Slovenec Štefan Kozjak iz Clevelanda. Boril se je za ko-

muniste. — V Milwaukee je umrla 40 letna Ivana Bartel iz Vinavasi pri Podgradu. — V Ely Minn so pokopali 50 letnega Jožefa Novaka iz Cerkelj na Gorenjskem. — V Milwaukee je odšel v večnost 49 letni John Vodovnik iz Nazarejev v Savinjski dolini. — V Port Washingtonu je zaspala v Gospodu Neža Rajer roj. Sedlar. — V Pullmann III. je na veke zatisnila oči 51 letna Terezija Hrovat s Ceste pri Dobropolju.

Lepo vsi govorite, a nič ne naredite

O priliki otvoritve šolskega poslopja v Zavrhu na Koroškem je Šudmarkin predsednik povedal tudi to-le:

»V tednu dni praznuje nemški narod narod dan narodnosti. Vsaka blagoslovitev šolskega poslopja na meji je delo za narodnost. Naj pripomnim: Kakor je nam vsem, posebno nam narodno-obrambnim delavcem narodnost svetinja in kakor mi ne pustimo, da bi se kdo naše narodnosti dotaknil ali jo nam vzel, tako nam je sveta tudi vsaka druga narodnost, katere se nečemo dotakniti in je ne zmanjšati. Narod-

nost je sila, ki človeku omogoči, da zmaguje težave. Ta hiša naj dokaže, da bože zedinjena Koroška v najuspešnejšem sodelovanju v deželi bivajočih narodov ohraniti edinstvo za vse čase. V zadnjem času je bilo čuti razna nmenja. Ne morem si drugače misliti, kakor da je mirno sožitje različnih narodov in zavednih narodnih kultur prej obogatitev, nikakor pa težkoča...« — Če je to, kar govorite, resnica in potreba, zakaj ne daste koroškimi Slovencem tega, kar jim gre?

DROBNE NOVICE

Italijanski parniki ne bodo več pristajali s ruskih pristanišč.

38 milijard mark izven proračuna je porabila v štirih letih za oboroževanje in javna dela nemška država.

Deveti seznam italijanskih prostovoljcev, padlih na španskem severnem bojišču, obsega 806 imen.

Italija izjavlja, da bo podpirala nemške zahteve po dodelitvi kolonij, ker so pravične.

Bivšega ruskega generala Müllerja so odvedli sovjetski agenti iz Pariza neznankam.

RAZNO

L. Ganghofer:

Martinj kloster

Roman iz začetka 12. stoletja
Posiovenil Blaž Poznič

Tudi drugi so se oglašali, in vsi, ki so jih Vace-manovi sinovi zapodili, so govorili v strahu in trepetu. In kar je kdo tega povedal, je Šenaverju menda ugajalo, zakaj kimal je pri vsaki besedi.

»Tako, vidite, možje, grdo se bodo spopadli samostanci pri Lokijevem kamnu in Vace-manci v gradu. In mi Gadenci smo sredi med njimi kakor zrnje med kamnom v žrmljah. Kam naj se nagnemo? Če na nobeno stran, bodo proti nam oboji. Ako se nagnemo k enemu, bo proti nam drugi. Zdaj svetujejo, možje, kako naj se izognemo stiski in škodi! Runot, ti si najstarejši med nami, spregovori ti prve!»

Starac je vstal. »Ne vem, kaj naj bi povedali! In o čem naj bi se mi Melinčji posvetovali? Ne pritožujemo se in boljše ne pričakujemo. Doktor je gospod Vace osekbnik, mu bomo dajali zakupnino in davek. Ako bi hotel kaj več, naj le pride! Mi imamo drugega gospoda, in njegov dobri služabnik je naš brat Hiltišalk. Druga ne vem, kaj naj bi povedal in svetoval. Govoril ne bom proti Vace-manu, zakaj stisko in škodo bi utegnil kopati vam Gadencem na glavo. Govoril ne bom proti samostancem, ker bi utegnil razsrditi našega brata Hiltišalka. Zato se posvetujte sami, Gadenci, saj gre samo za vas! Mislim res, da bi bil naš brat Hiltišalk našel pravo besedo in pokazal dobro pot. Toda nisi ga povabil, župan. Zato molčimo, mi Melinčji, zakaj z njim je ostal doma tudi naš glava.«

Zmedeno so zakričali vsi vprek, ko je Runot odstopil. Šenaver je dvignil nož, toda še preden je utegnil kaj ziniti, je skočil Ajgel s stisnjenimi pestmi na sredo med zborovalce: »Možje, možje,« je zavpil med jeznim smehom, »misli bi, vprašanje, kam naj se nagnemo, je doganjano z eno besedo. Ako moram izbirati med pijačo in žejo, med dnevom in nočjo, med ljubeznijo in sovraštvom — mar naj še premišljuje in se posvetujem? Ali je kdo med vami, ki ne pozna Vaceja in njegovih sinov? Kdo, ki mu ni bil prisiljen po dvakrat odrajavati davka leto za letom? Kdo, ki mu ni ugrabljaj njegovega imetja in živine? Kdo, ki ni okusil njegovih ječ in ne vè, kako žgô njegove žibe? Kdo, ki pred njim in njegovimi sinovi ni trepetal za ženo in hčer? In se zdaj še posvetujete?« Zar njegovih besed je razvnel moč in zbudil jezo odobravanja na vseh straneh. »S stisko in krivico nas je obsipal, kakor pada debelo zrnje na njivo, ljubezen je trgjal od ljubezni in tepel nas je z bolečino in žalostjo! Zdaj pa, zdaj je napočila zanj ura plačila — in za vas zlati čas!«

Šenaver je skočil kvišku. »Oglar! V roki že pač držiš, ta zlati čas? Ogledaj si ga enkrat pri luči! Ali je res zlat? Ali pa še slabši mimo sedanjega?«

Glasovi, ki so mirili, so posegli v trušč, ki se je počasi razgubljaj. Ajgel in župan sta si stal nasproti in se merila z žarečimi očmi.

»Oglar, tvoj obraz gori! Iz tebe govori vroče maščevanje nad Vacejem, ki ti je bil vzol Salmudo!«

»In tvoj obraz je bled! V tebi trepetja strah za sinai! In vendar je čas, ki nam ga prinašajo samostanci, najboljši, ki nam more vzeveti! Tebi kakor tvojemu fantu! Vodil sem enega teh samostancev — njihovega poglavarja, tistega, ki mu je izročen Gaden v roke. Govoril

Unitejte misli! Amerikanci so namreč izračunali, da znaša stvarna škoda, povzročena po malih glodalcih, v letu ok. 96 milijard naših dinarjev. En nam mikši par ima v letu 36 mladicev in če se samo tri leta neovirano enako pomnožuje, naraste njihovo število na 250.000 živalic. Teh 250.000 mikši rabi dnevno 800 meterskih slovočke. Amerika patentira vsako leto več ducatov najraznovrstnejših mikšij stav, a še danes slovijo njena mesta po številnem malem drobižu na štirih nogah in z dolgim, opolzkim repkom.

Luč od vzhoda. Dokazano je, da napreduje pokristjanjevanje vzhodnih dežel z vsakim letom. Na Japonskem šteje katoliška Cerkev nad 100 tisoč vernikov, protestanti navajajo število svojih privržencev 250 tisoč. Kitajcev je okroglo tri milijone katoličanov, nekaj manj ko milijon je protestantov. Seve so te številke v primeri s številom celokupnega prebivalstva komaj dve tretjini procenta. Zanimivo

PO DOMOVINI

Iz raznih krajev

Homec. Največja ahoda pri Materi Božji na Homecu sta na kvaterno nedeljo v jeseni in na rožnovenko nedeljo, ko zlasti popoldne zaradi rožnovenke bratovščine pride silna množica ljudstva. Ob tem prazniku pristopajo verniki, zlasti udje rožnovenke bratovščine v obilnem številu k mizi Gospodovi, ker je mogoče ta praznik dobiti na Homecu popolne odpustke. Privlačen in vabljiv je že kraj sam, krasen griček Homec, Vabljava pa je predvsem veličastna cerkev, vasa prenovljena, z visoko kupolo, s krasnimi slikami, z električno razsvetljavo ozarjena, s lepim cerkvenim petjem, s prekrasno donečim zvonjenjem, posebno pa s homiško Marijo-Pomočnico. Koliko milosti je že izprošila Homiška Marija pobožnim vernikom na duši in na telesu, tudi v najnovejšem času. O tem priča tuk. župna kronika, ki naštevava več izrednih dogodkov. Duhovno opravilo bo na rožnovenki praznik jutraj ob 6, nato ob 10; popoldne ob četiri na 3 bo sv. rožnovec, potem pridiga, nato blagoslov rožnih vencev, križev, kipov, sveč za zadnjo uro, potem darovanje za potrebišne bratovščine, slovesna procesija z novim rožnovenkim benderom in litanije. Pred in po duhovnem opravilu se vpisujejo v zakristiji lu v župnišču novi udje bratovščine sv. rožnega venca. Sedaj šteje bratovščina sv. rožnega venca na Homecu že 10.606 članov.

Leskevec pri Kriškem. Letošnje poletje je pri nas poteklo v znamenju taborov in romanj. Poleg tega nas je zajela slovesnost nove maše tako pri nas kakor tudi v sosednjih Cerkijah; tja smo si jo odšli ogledat, da smo se za naslednjo nedeljo sami pripravili nanjo. Ne, pa tudi to še ni vse. Na koncu naše župnije proti Raki je nastalo v neki gordni globeli »Smolinac« jezero. Nedeljo za nedeljo je imelo veliko obiskovalcev. Tudi marsikak tujec si ga je prišel ogledat. Misli si smo že, da bo naša »Smolinac« svetovno znano letovišče, pa je ostala le smola. Kmalu je zanimanje zanj pojenjalo. Menda »letoviščarje« niso ugajali večerni žabji koncerti in pa milijoni nadležnih komarjev in muhi, ki so se zakotili v mlakuhi! Pa to samo mimogrede zdaj, ko je slava

»Smolinac« že minula. Poročali bi bili o njej že prej, ko je bila »Smolinac« še predmet največjega zanimanja, pa smo slutili, kaj bo. Gotovo pa je to, da se je tam zgodila marsikatera nerodnost. So gotovi ljudje, ki vsako priliko izrabijo za svoje sumljive namene. Poštenim okoliščinam se je to poletje hudo zamerilo. Zdi se pa, da bo »Smolinac« še marsikomu ostala v greakem spominu! — Vse lepše spomine pa bodo ohranili naši udeleženci rajhenburškega in boslanskega prosvetnega tabora. Posebnost naših lantje, ki so tam nastopili kot telovadci ter se ob tolikem ognju navdušenja tudi sami navdušili za velike naloge. Naš fantovski odsek se je začel pridno gibati. Tudi v nekaterih sosednjih župnijah so nas začeli posnemati in ustanovili fantovske odseke. Upamo, da bo kmalu vsa krška dolina dobro organizirana pod okriljem katoliške prosvete. — Naša dvorana »Pod lipco

Med Kolpo in Gorjanci

Učiteljica gdč. Berta Uršičeva se je poslovila od nas. Bila je pri nas polnih 19 let in je bila vseskozi vzorno katoliška, do skrajnosti poštovna, skromna in z vsaj prijazna. Kako so je ljubili tovariši učitelji, smo videli pri poslovnem večeru. Tudi mi smo ji za vse iz srca hvaležni in je ne bomo pozabili. — Tudi pri nas smo se spominili velikega državnika, predsednika češkoslovaške republike Masaryka in mu priredili lopo komemoracije v Metliki. — Dekliška Marijina družba je šla v nedeljo, 12. septembra, na izlet v Stično. Kljub izredno slabemu vremenu se je udeležilo izleta 40 družbenic. Čudili smo se izredni poštovanosti naših korajžnih Lokvičank, Draščank, Metličank, Božakovčank itd. Izlet je bil izredno pošten. — Učiteljskih moči nam manjka na Božakovem in na Draščih. G. Ivan Šalek je odšel v Sent. Janž. ga. Njegovanova pa je prišla iz Drašč v Metliko. — V Metliki stajajo vedno šolski domi. Imajo že denar, sicer bi se v teh težkih časih ne upali začeti s tako velikim podjetjem. Kdaj bomo pa mi začeli graditi svoj prosvetni dom? Saj ga tako potrebujemo!

je postala premajhna, treba jo je povečati in urediti v prijeten dom. Zato smo zaprosili za dovoljenje tombola. Na ta način si bomo mogli vanj za prvo silo opomoči. Upamo, da dovoljenje skoraj dobimo. Kdaj bo tombola, bomo še poročali. Seveda so bomo v kratkem obrnili na prijatelje za kak prispevek. Dobitki pa bodo šli med ljudstvo, tudi med vas, sosedo, zato pomagajte tudi vi. — Vremenske nezgode težjega značaja so nam letos, hvala Bogu, prizanesle. Deževja pa tudi pri nas ne manjka. Bati se je, da bo mnogo grozja uničenega zaradi mokrote, kljub temu bomo kupcu lahko postregli z izvrstnim vinom, ako pojde trgatv po sreči.

Cerklejo na Gorenjskem. Meseca avgusta sta nas zapustila g. Milan Pavlovec in njegova gospa Ljudmila, ki sta dolgo in vzorno učila mladino na cerkijanski šoli. Radi bi ju imeli še v svoji sredi Priručna zahvala za vse njuno delo med našo mladino! — Na cerkijanski šoli smo po smrti bivšega upravitelja vsi želeli za novega upravitelja na šolo g. Fr. Rozmana, upravitelja v Voklem. Na veliko veselje vse fare se nam je želja res izpolnila. G. upravitelj naj bo prepričan, da znamo tudi mi ljubiti in ceniti učitelja, ki živi in dela ljudstvom. Z veseljem bomo podpirali njegovo delo v šoli in izven šole. — Poleg novega g. upravitelja smo dobili še eno učno moč v osebi gospodične Kordiš Matilde iz Javornškega Rovca. Začimo ji, da bi se med nas lepo učila in zastavila svoje delo. — Poleg osebnih sprememb je sprememba tudi na šolskem posloplju. Prejšnji občinski odbori so zametali šolsko poslopje.

Vas popravila so odlašali. Novi šolski odbor je poleg drugih popravil dal preplekati notranjosti šole in narediti novo šolsko sobo, ker je bilo učilnic premalo. Za novo učilnico je preskrbel nove klopi. Vel stroški znašajo nekaj nad 25.000 dinarjev. Nekaterim popravila v šoli niso všeč. Pravijo, da je to luksuz. Če spravili smeti iz hiše, če popravili streho, skozi katero teče voda, je tudi luksuz. Zato pa imajo nekateri, ki luksuz sovražijo, neupodobne hiše. Kakšni luksuz pa bi bil, če bi morali delati šolo za 2 ali 2 milijone dinarjev, kot se je govorilo. Na sedanji šoli bo treba še nekaj popravil. Ko bo popravljeno zamujeno delo in šolsko poslopje v lepem stanju, ne bo treba delati poslopja za 2 ali 3 milijone dinarjev.

Raka pri Kriškem. V sredo popoldne je z g. župnikom, županom in vsemi vidnejšimi raškimi osebnostmi na čelu pohodilo okrog 30 župljanov v Smihel pri Novem mestu, da spremljajo na poslednji poti v Kandiji umirajočega bivšega raškega

je z menoj in njegove besede so mi prevzele srce. V oči sem mu gledal in jasna svetloba me je ozarila, kakor ožarja šip tu gori ponočno temot. Pod njim se bo dobro živelo, možel in še preden vrhem svoj drobljance v koslovo kožo, naj ve vsakteri od vas, kako bom volil: bilo za samostance!

»Jaz tudi« je spregovoril Kaganhart. Medtem ko je med zborovalci glasno vršalo, je prijel Ajgel Kaganharta za roko. »Jaz tudi? Več ti ni šinilo v glavo? Za ti dve beraški besedi res ni bilo vredno, da sem te pozval. Tvoja baba bi govorila drugače!«

»Potrpi vendar, daj mi časa,« je zagodel kmet. »Še bom že govoril in se postavil!«

Medtem je rastoči hrup preupil Gernroderjev glas: »Tudi jaz nisem proti samostancem! Eden od njih je prišel k naši hiši in se izkazal dobrega mojima otrokoma.«

»Brez samostancev bi moralo moje ubogo dekle izkrmaveti,« je vzklilil Grajavolder, »jaz sem na njihovi strani! Šinil je pest. »Smrekov vrh v moji čumnati čaka na svoj dobi dan.« In Mardereker je zakričal: »Ali za samostance ali proti njim, mi je vseeno, če gre le proti Vacejule!

Zmeda glasov je rasla in se večala. Senaver je dvignil svetli nož, toda nihče se ni oziral na znamenje, ki je terjalo molk. Kar je skočil kovač iz Ilzanka na kamen in je z močnim glasom, ki je izsilil posluš, zavpil tja čez glavo: »Možje, časa se moramo bati in kar moramo prestatjati od Vaceja in njegovih sinov, vemo vsi! Kdo pa naj nam pove, kaj smemo pričakovati in česa upati za življenje od onih pri Lokijevem kamnu?« — Nastopila je mrtva tišina. »To nam mora vendar nekdo

povedati, ako se hočemo posvetovati!« je zaklical Ilzanker. »Kdo ve o tem kaj povedati?«

»Jaz, možel! Zigenot je stopil v sredo med zborovalce. Glasno, vzklilajoč so pozdravili ribiča in vse oči so obvisle na njem. Po napetosti, ki je trepetala v vseh obrazih, je bilo mogoče spoznati, kako tehtna je bila beseda tega enega, kako so vsi cenili njegovo sodbo. Počasi so potihnili in vrste so se stianile okoli Zigenota, ki je z rokami na glaviču moč stal visoko vzravnano, z bledim, globokoresnim obrazom v žaru plapolajočega ognja. »Možje,« je spregovoril z zvenečim glasom, »od zbornega ognja vem zase in za vas vse samo eno pot, in ta drži k Lokijevemu kamnu in k onemu, ki je zdaj gospod v Gadenu! Glave so se tiho zganile in vse je pritisnilo še bliže. Le Senaver je stal negibno in je s tesnobo v očeh gledal ribiču na ustnice. »Ker vaju je ime poglavarju samostancev. Po pismu in postavi mu je pri pričah bila izročena oblast v Gadenu nad zemljo in narodom. O tem je vsak preprič odveč, in na stran, na kateri je pravica, se moramo postaviti mi vsi, z ramo pri rami in s pestjo pri pesti.«

Nemirno mrmranje je vstalo med možmi, in Ilzanker je zavpil: »Čast pravici! A bi le rad vedel, kaj imamo od tega?«

»In če bi ne bilo nič drugega, Ilzanker, mir v tvojih prsih! Toda poslušajte! Bil sem pri Lokijevem kamnu in sem govoril z gospodom in računal z njim o ljudskih in deželnih pravicah, in pri tem sem čutil, da ima roko mehko in dobro, in da gori v njegovem srcu ljubezen kakor plamen na ognjišču pozimi. In kako boče vladati kot gospod v Gadenu, vam sporoča po meni: pravica dohodi svoj dom v ogradih, in zaščito naj uživa vsaka kaplja krvi pri ljudeh in živadi, vsaka trska pri hlevu

je, da je kitajski general Cangkajek odločen katoličan in da svoje vero očitno izpoveduje. Tudi ostali katoličani na zahodu priznavajo svoje vero manj v besedi in bolj v dejanjih. Medtem pa Evropa tone kljub tolikemu številu kristjanov, ker je njihovo krščanstvo razvzdno zgolj iz krstnih listov.

Skopuh. Mišo je kupoval mišo past. Trgovca mu je razkazoval pasti vsake vrste, a Mišo ni bil zadovoljen. Nazadnje pravi: »Dajte mi past, da se bo miš vjela prej, predno špehek požre.«

Dorbo med ribami. Španci se veselijo biko-borbo, Argentinci najdejo največje veselje ob pogledu na razarjence, za borbo dresirane petelinčke, prebivalci polotoka Siam pa poznajo posebne ribe, ki so v neprestani medsebojni borbi. Siamska vlada je s tem priredila velike akvarije (urejen prostor kjer žive ribe), v katerih prirejajo dvoboje med čudnimi ribami. Očividci pripovedujejo, da je pogled na borbe se ribe nad vse zanimiv. Gledalci sklepajo pri tem po-

g. župnika Martina Škrjanca. Prijatelju vojašiva je usoda tako naklonljiva, da je tako rekoč obdan od vojakov — ki se na vojnih taboriških okoli pokopališč — legel v grob. Razčeti se imamo zahvaliti njegovi podjetnosti, da imamo take zvone. Danes bi jih ne zmogli. Pa tudi s popravno cerkva se je g. župnik mnogo trudil. Po vojni snujejo se organizacije so imele v pokopajnu za zalombo. Če je kdo v stiski potkal na župnijska vrata, ni odšel praznih rok. Večni mir!

Primskevo pri Liti. Trgatev se je začela tudi v naših gorah. Zaradi neprestanega dekeja bo letos bolj pičla. Tudi ostali pridelki so precej manjši kot lani. Vendar smo zadovoljni, da vsaj vremenskih nezdov ni bilo, ki so blizu nas vse uničili. Dobra časopisja imamo veliko naročenega, vendar bi ga bilo treba spraviti še v marsikatero hišo! Zavedamo se, da katoličani brez svojega tiska ne bomo pomenili nič.

Cajnarje pri Cerknici. Z žalostjo v srcu smo se poslovili od našega priljubljenega učitelja g. Platra in njegove oporoge, ki sta odšla službovat drugam. G. šolski upravitelj je bil mož na svojem mestu. Ni mu bilo dovolj to, kar mu je dela nalagali zakon, on je storil mnogo več. Posebno pozornost je posvetil gospodarski vzgoji naše kmečke mladine. V šoli in izven šole je imel pri svojem delu velike uspehe. Vedno mu bomo hvaležni učenci in starši. Naša revna šola, ki gostuje v kmečki hiši, je sedaj brez učnih moči. Davke za šol v redu odraščajo, stotine učiteljev je brez službe, v mestih imate učiteljev, da ne vedo kam z njimi, pri nas pa 95 otrok nima šole. Ali se take razmere res ne bodo nikdar izboljšale?

Kolestrat. Malo kasno, pa vendar ne prekasno sem zvedel, da si umrl, dragi Farkov Makselj iz Zvarovca. Dve leti te je priklopala na bolnišni postelj bolezen, pa je vendar novica o neizbežni smrti pretresla nas vse. Tudi kot bolnik si nam bil drag. Občudovali smo tvoje junatstvo. Nikdar nisi tožil zaradi bolezni, vedno si bil vever in živ, zato te je vse rado imelo. Posebno ti je bila draga tvoja mati. Gotovo ti bo Bog to ljubezen bogat poplačal. Ker zaradi bolezni svojega krojaškega poklica nisi mogel izvrševati, si pa svoje trpljenje lažal z branjem dobrega časopisja in knjig. »Domoljub«, ki je bil vedno v hiši, si prebiral od tedna do tedna. »Slovenec« ti je prinašal domači g. župnik. Poleg tega si prebiral celo vrsto nabožnega časopisja in se ob lepem branju pripravil na smrt. Tako si se dobro pripravljen ločil od sveta v starosti 28 let. Bog ti

daj večno plačilo! Preostali žalostim pa izkramo njegovi prijatelji najkrenejšje sožalje.

Višnja gora. Tu je umrl po daljši bolezni Alojzij Erjavce, dober kongregantist in delaven član in odbornik Prosvetnega društva. Pogreba se je udeležilo prav mnogo ljudi, dokaz, kako je bil pri vseh spoštovan. Tovariši kongregantisti so se udeležili pogreba s praporom in lepim vencem. Pri grobu mu je v slovo govoril gosp. Silvo Skebe, šenturški župni upravitelj, bliski duhovni vodja tukajšnje fantovske Marijine kongregacije. V ganljivih besedah je popisal zares lepo krščansko življenje rajnega. Moški zbor mu je v slovo zapel tri lepe žalostinke. Naj ti sveti večna luč, dragi Lojze!

Martin vrh. Naša prostrana in prekrasna planinska naselbina v cerku škofjeloškega hribovja se lahko s ponosom pridruže veseli zlate oblistnice lista, ki kot edini izmed časopisov teden za teden prihaja v skorajda sleherni našo hišo. Naš neomajne zavedni katoliški in slovenski kmet, ki teden za tedom vedno izrekuje iz lista povest in skrbno upravlja gospodarsko prilogo, bo jubilejno številko sprejel z mirno zavestjo človeka, ki iz resničnosti in zdravega spoznanja resnice izpolnjuje svojo dolžnost. To je tista preprosta, neokvarjena, pa zanesljiva miselnost, ki odlikuje našega kmeta in ki ga vedno, tudi v težkih časih, ogreva za dobro stvar. S to trdno miselnostjo bo naš kmet enako budno kot doslej hranil in duval svetlinje slovenskega duha na oddaljenem planinskem koščku zemlje ob državni meji.

Jajava. Dne 1. avgusta l. leta mi je strašno neurje odneslo hišo in malin z vso obleko, živčevim in pohištvom, rešil sem le golo življenje sebi, ženi in 5 otrokom. Od tukanjje občine sem prejel od fonda, ki je bil nakazan od banke uprave v Ljubljani znesek 5000 din kot podporo. Dobil sem tudi potrdilo od občine in župnega urada, ki bi mi služilo

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

za nabiranje darov pri dobrih ljudeh. Pri nabiranju milodarov v Brežicah mi je rekel gospod Pajdaš, brivec letos, da naj osebno nabiranje tam opustim in naj njemu izročim priporočilo, čež, da bo on, ki je znan v mestu, zame več dobil. Ker se mi je zdelo, da bi bilo to res boljše, sem mu poslal potrdilo od župnega urada polom g. Jožeta Kodriča ml. in sem tako v dobri veri opustil tam osebno nabiranje. Zbirka, ki je bila nabrana na ta način, je bila odposlana Sokolu v Sv. Križu, čigar načelnik je gori imenovan g. Kodrič. Leti je razdelil med svoje člane in prijatelje denar, tako, da so drugi dobili, kar bi moral jaz, meni so pa dali beri in piši 20 (dvajset) din. To mi je v zahvalo, ko so me prejšnja leta vabili in varali, da sem z JNS volil. Prav priča naša hvala pa g. banu dr. Natlačen za velikodušen dar. Sedaj sem spoznal, kje je pravica, ko vidim, da JNS-urji nimajo arca za reveža in ga poznajo le takrat, kadar rabijo njegov glava. — V Dohu, 20. septembra 1937. — Sirgar Franc l. r.

Iz naših društev

Železniki. Prosvetni dom v Železnikih obhaja letos 25 letnico svojega obstoja. To je bil povod, da se je vršil tu prosvetni tabor za Selško dolino. Železnikarji so za to priliko preuredili in popolnoma prenovili svoj dom in ga prekrstili za »Juglivo« v dom. Pokroviteljstvo tabora je blagovoljno prevzel g. ban dr. Natlačen, ki je bil tudi govornik ob otvoritvi doma. — Jubilejna slovenost se je začela v soboto, 18. septembra, s slavnostno predstavo. Govor profesorja g. Fr. Koblarja nam je obujal spomine na osebe in razmere ob nastanku doma. Pevski zbor je zapel venček narodnih, dramski odsek pa je uprizoril Finčarjevo »Verigo«. Nedeljski dež nas je navdal s strahom. Vendar pa je ob sprejemu g. bana in za spreved toliko zvedrilo, da se je oboje moglo izvršiti. Tako mogočnega in pestrega spreveda naša dolina še ni videla. Spreved je krenil k maši v cerkev, ki pa je bila za to priliko premajhna. Tabor po maši na trgu je prekinil po prvem slavnostnem govoru g. prof. Šolarja močan naliv, tako da je bil drugi slavnostni govor preložen na popoldanski program. Namesto telovadnega nastopa na prostem se je popoldne mogla vršiti le akademija v dvorani, ki pa je bila vsaj petkrat premajhna, da bi sprejela vse navdušene gledalce. Najprej je nastopil g. ing. dr. Zumer Matija s svojim govorom. Med 12 telovadnimi točkami je

sebine stave in zasleduje jo potek ribjega boja z istim zanimanjem, kakor pri nas naprimer obhaja boksaarje.

Ciganska šola. V ogrskem Temešvaru so otvorili šolo za cigane. Prijavilo se je 150 otrok. Malčki pa so prihajali k pouku čisto neverjetno umazani in zamenarjeni, tako da je bilo šolsko vodstvo prisiljeno, da uvede kot dnevno prvo ur: kopanje. Začetno so šolarčki kazali pred mokr elementom veliko bojazni, sedaj pa se po poročilu vodstva veselijo na dnevno kopel in prihajajo k pouku snažni in sveti.

Skrivnostna ladja. V luki angleškega pristanišča Portsmouth prodajajo ladjo, katere upanke do danes niso razvozljali. Neke angleški parnik jo je med svetovno vojno ustavil na odprtem morju. Ladja je bila ena, vse je bilo na njej v najlepšem redu. Nikjer pa angleški mornarji niso našli žive duše, plaval je po morju brez človeka na krovu. Do danes so poskušali za skrivnostno zgodovino in lastnikom ladje, a zaman. Sedaj so jo prodali.

in hramu, vsaka bil na njivi in travi. Kdor stori krivico, naj po stari šegi zapade sodbi mož iz soseske. Nič več naj se ne sklicuje več skrivno ponoči, temveč svobodno podnevi, v svetlem soncu. Vsakdo sme svoje polje graditi proti jelenom in arnam in prosto sme loviti vsako vrst roparske zverjadi, ki je škodljiva za ljudi in živino. Nihče naj se ne dotika gorskega gozda, ki stoji za varstvo pred plazovi in hudourniki. V dolini pa naj dobi sleherni hiša svojo lastno hosto, v kateri sme sekati vsak kmet, česar potrebuje za dom in za hram. Kar ostane še nad to gozda v dolini, naj se izkri in rihtarji naj razdele pridobljeni svet med hiše po enakih delih. Nad gorskim gozdom zgoraj naj nihče ne meče ognja v rušje in naj ne požiga sirmin do golega, kozam in ovcam za pašo, zakaj kjer se zgoraj skrči goraki gozd za eno drevo, naraste v dolini zima za eno nadlogo. Toda divjadi na ljubo naj tudi ne leže več planice v pušci. Kjer je stala nekdanj planšarska kočna, naj se zgradi zopet nova, in vsak kmet imej pravico do proste paše, kolikor je potrebuje za dvojce živinčet. Kakor se naj namreč širijo polja, naj se množi tudi živina, da bi nastopili tako boljši časi za vsakega kmeta v Gadenu. In ker je dobri gospod menil, da je naloženo na glavo preveč davka in zakupnine, vam sporoča: zakupnina in davek naj se zmanjšata za polovico.

Zigenot ni mogel dalje govoriti; možje so radostno zakričali, tiščali proti njemu, stegovali mu roke nasproti in najbližji so grabili po njegovi obleki in rokav, kakor bi ribič ne bil glasnik nekoga drugega, temveč sam dobri gospod, ki je prišel, da jim oznani nove, boljše čase.

»Župan« je prevpil Ilzanker ves radostni hrup, župan, ukaži, naj razdeli drobljance! Volimo! Belo za samostance!

Senaver je dvignil migotajoči nož z roko, še omadeževano z žrtevno krvjo. Sodina sta se zagnala med možje in jih rinila narazen. »Tiho, možje, tiho! Nož ukazuje mir! Pomalem se je krog razširil, in možje so potihnili. Tedaj je spregovoril župan s hripavo zvenečim glasom: »Večar, razdeli drobljance, po enega črnega in enega belega za vsakega moža! Sodina, napolnita vrče z medico in razdelita kozje meso, vsakemu možu njegov del! Vi pa, možje, pijte in jejte, bodite mirni in poslušajte, kaj bova govorila z ribičom! Počasi se je obrnil in stopil pred Zigenota. »Govoril si z onimi pri Lokijevem kamnu za nas in za naše pravice kot vr mož — in dober sosed, in tvoje sporočilo je svetlo ko sočna luč, ki razžari gorske stene in nam oznanja lep dan. Toda zdi se mi skoro, da je le preveč svetlo to sporočilo, in bi utegnilo kazati tudi na grdo vreme. Nočem trdit: »Dosti obljubiti in malo dati, tako znajo novi gospodje ravnati! Verjeti hočemo vse! A nekaj bi te rad vprašal.«

»Vprašaj« je odvrnil Zigenot, dočim so možje namokrog nemirno in napeto prisluhnili.

»Dosti dobrega si nam obetal. Zamolčal pa si, kar bi bil jaz slišal najrajši. Ali bodo samostanci dali Gadenu novega oskrbnika, ali pa naj ostane gospod Vace, kar je?«

»Tega ne vem.«

»Zakaj nisi vprašal?«

Zigenotove obrvi so se namršile. »Za to imam svoj vzrok, župan, ki ne sodi na več!«

»Tako?« Senaver je prikimal predse. »Naj bo, pa zamolči ta vzrok! Brez tega zdaj vem: pri Lokijevem kamnu nisi maral govoriti proti Vacemanu — in tako vem dovolj! Župan se je ozrl po prestrašenih obrazih okrog sebe.

zlasti ugnjal nastop dekliškega kroška Ljubljana mesto in Kroparji a svoje talno telovadbo, posvečeni pa so bili seveda tudi škofojeločani in dekliški nastop s Trate. Akademije je zaključila kmečka občeta, ki so jo uprizarili člani prosvete iz Bukovičice. Tu moramo pohvaliti Selško godbo, ki je izvrstno sodelovala pri celodnevni prireditvi. V soboto zvečer pa so igrali bratje Arno. Selška dolina je s to prireditvijo pokazala, da sledi svetlim vzorom, ki sta ji vidna simbola Krekov dom v Selcih in Jegličev dom v Železnikih. Vsem, ki ste na tem izboru kakorkoli sodelovali, kišemo na evidenca, ko se bomo spet zbirali pod geslom: Prosveti v luči križa!

Peliver Gradec. Veliko veselje je zavladalo tudi v naši tati, odkar se je zvedelo, da se bo ustanovil fantovski odsek. Ko so to zaznali fantje, zlasti se tisti iz nekdanjih orlovskih vrst, so se začeli takoj pripravljeni, a seboj pa so potegnili tudi lepo število mlajših, ki niso izšli iz orlovške organizacije. V nedeljo 26. septembra je bil pravi praznik za vso tati, posebno pa za naše fante, ker se je takrat vršil ustanovni občni zbor odseka. Zgodaj zjutraj so se začeli zbirati fantje pred prosvetnim domom in korporativno odšli v cerkev. Med sv. mašo so val prejeli sv. obhajilo. Po sv. maši pa so se zgrnile vrste fantov in moč v prosv. domu k ustanovnemu občnemu zboru in akademiji, kjer so se, polni hvalečnosti, spomnili najprej vseh tistih, ki so največ pripomogli k ustanovitvi nove organizacije, potem pa tudi tistih prijateljev mladine, ki so že odšli v večnost. Polna navdušenja in pripravljenosti za resno delo se je množica fantov in tati po občnem zboru razšla. Želimo, da bi se fantje zares korajžno držali, kar upamo, da tudi bodo, ker so jim močje obljubili svojo moralno pomoč.

Mekina. Naše Prosvetno društvo bo imelo svoj redni občni zbor v nedeljo, 3. oktobra ob treh popoldne. Precej nato se bo vršila Jegličeva proslava ob okrašenih sliki pok. g. nadškofa. Na sporedu so: slavnostni govor domačega župnika, deklaracije in tamburške točke. Vstopnine ni. Vabljeni zlasti vsi člani in prijatelji Prosvetnega društva!

Dolake (Kamnika). Pri nas imamo že več let sadjarsko in vinarstvo podružnico. Že dolgo smo želeli postaviti primerno sadno suličnico, kjer bi lahko naše sadje pripravili za najkristnejšo uporabo. Sedaj se nam je ta želja izpolnila. V Kamnici stoji lepa, moderna suličnica, ki bo v nedeljo, 3. oktobra, ob treh blagoslovljena. Ob tej priliki bomo priredili tudi sadno razstavo, ki ima namen pokazati, katere vrste sadja na naših vrtovih naj-

IZ ŽIVLJENJA KMEČKIH ZVEZ

Tudi viničarji so ljudje

Eden izmed najrevnejših stanov je viničarski. Življenje viničarjev je obdano s toliko težkočami, da se poraja vprašanje, ali se bodo mogli sploh še vnaprej obdržati v takšnem položaju. Nobeden stan ne okusi tolikšnega gorja in tako malega povračila, kot ta. Čim dalje gremo s časom, tem bolj se njih življenje potaplja v vedno hujši bedi. Viničarji so odvisni od vseh mogočih razmer današnjega gospodarskega življenja. Slabo gospodarsko stanje pri ostalih stanovih neposredno vpliva na razmere v viničarskih in bajtarskih rodbinah.

Mnogi se vprašujejo, na kak način se je ta stan mogel tako povečati. Krive so razmere. Poklicnih viničarjev, katerih očetje so že opravičali isto delo, je bilo že v predvojni dobi precej. Po tej pa se je s zboljšanjem razmer polagoma mednje naselilo zadovoljstvo, ki pa je v času hude gospodarske stiske pokazalo povsem drugačen obraz. Njih število je pričelo naglo rasti. Danes beležimo po nekaterih vinorodnih krajih skoraj polovico viničarjev, bivših kmetov, kateri so morali zaradi gospodarskih stisk s kmetij. Nekateri so sami prodali kmetije, drugim pa so bila posestva prodana na dražbi. Da se nazaščanje šte-

lepše uspeva. Šlišli bomo lahko tudi govor strokovnjaka sadjarstva. Pridite in prepričajte se, kaj se da glede gojitve sadja pri nas že doseči. Vstopnine ni, prostovoljni prispevki pa se hvaležno sprejemajo.

vila viničarjev prepreči, bo treba ustaviti prodajanje kmečkih posestev in tem gospodarsko pomagati. V bodoče naj se ne tira kmečkih družin na ceste, kjer duševno in telesno propadajo starši in otroci — zdrave narodne sile ter v bedi popolnoma obubožajo.

Ukreniti bi bilo treba nekaj proti alimu izkoriščanju. Poljski in vinogradniški delavci viničarskih rodbin se neredko lutka v rokah brezvestnih gospodarjev. Treba bi bilo določiti tudi za to delavstvo v skladu z razmerami meze in polskati nekaj, kar bi olajšalo njih nemilo usodo na stara leta, ki se jih vsak izmed teh sično boji saj je tedaj vsak prepuščen le samemu sebi.

Tri vogle podpira...

Novi čas prinaša nove naloge tudi za kmečko ženo. Slika na kmetih bliže na pomoč kmečke žene in dekleta. Nek izkušna mož, ki ima velik vpogled v težave in trpljenje kmečkega življenja, je izrekel tole upoštevanja vredno misel: Napredek in propad kmečkih domov in s tem v zvezi tudi propad kmečkega stana ni v današnjih časih toliko zvisen od mož, marveč od žene in deklet. Če bomo imeli vric žene in dobra dekleta, potem se nam ni treba bati, da bi kmečki stan propadel, ker bomo lahko premagali težko gospodarsko krizo, v katero je zabredel kmet.

Žene in dekleta, ve ste upanje boljše bodočnosti kmečkega stana in prav zato je vaša naloga velika in avta. Srečno li upati, da z velikostjo vaše naloge raste tudi vaš pogum, ki bo vas usposobil za velika dela na slovesni kmečki zemlji. Žene in dekleta, ve ste prve poklicane, da pomagate

W. Hleut — I. O.

Pravljice

»Kajpak, če bi ti kateri vaših gospodov kirurgov hotel izrezati srce iz telesa, bi pač moral umreti; pri meni pa je to druga stvar. Stopi no semkaj in se prepričaj sam!« Pri teh besedah vstane, odpre črti v čumrato in pelje Petra noter. Srce se mu je krčvito stisnilo, ko je stopil čez prag, toda on ni pazil na to, zakaj čudno in presenetljivo je bilo to, kar se je zdaj pokazalo njegovim očem. Na lesenih policah so stale steklene posode, napolnjene s prozorno tekočino in v vsaki teh posod je ležalo srce; na posodah so bili prilepljeni listki in na njih napisana imena, ki jih je Peter radovedno prebiral; tu je bilo srce sodnika v F., srce debelega Ezekele, srce plesiščnega kralja, srce nadgledarja, tu je bilo šest are žitnih oderuhov, osem sre častnikov nabiralcev, tri posejevalcev denarja — skratka, bila je zbirka najuglednejših sre iz vseh krajev dvajset ur naokoli.

»Glej,« pravi Holandski Goran, »vsi ti so vrgli od sebe bojzani in skrbni življenja; nobeno teh sre ne bije več v strahu in trepetu in njih prejšnji posestniki so srečni, da so se odkrili nemirnega gosta.«

»Kaj pa imajo zdaj namesto tega v prsih?« vpraša Peter, ki se mu je ob vsem tem, kar je videl, skoraj vrtele v glavi.

»To-le,« odgovori velikan in mu poda iz predala — kamenito srce!

»Tako?« odvrne ogljar in se ne more ubraniti, da ga se bi oblika mrzla zona. »Srce iz marmora? A žuj, gospod Holandski Goran, to pa mora biti v prsih kaj mrzlo.«

»Seveda, vendar prav prijetno hladno. Zakaj bi neki morale biti srce toplo? Po zimi ti toplota nič ne koristi, dober silivovec je boljši kot toplo srce, in poleti, ko je soparno in vroče — ti ne veš, kako takrat tako srce ohladi. In kakor sem dejal, ne strah ne trepet ne nespametno sožitje ne drugo gorje ne potirka na tako srce.«

»In to je vse, kar mi morate dati,« vpraša Peter nevoljno, »pričakoval sem denarja, Vi pa mi hočete dati kamen!«

»No, mislim, kakih stotisoč goldinarjev bi ti bilo za prvo silo zadosti. Če boš znal spretno s tem ravhati, lahko postaneš v kratkem milijonar.«

»Stotisoč?« vzkligne ubogi ogljar veselo. »No, le ne utripilji mi tako silno v prsih, saj bova kmalu gotova drug z drugim. Dobro, Goran, dajte mi kamen in denar, pa mi lahko vzamete nemirneža iz hišice!«

»Saj sem vedel, da si pameten dečko,« odgovori Holandec s prijaznim smehljajem; »daj, izpijva še kozarec, potem ti izplačam denar.«

Sedla sta zapet v sobo k vinu in pridno praznila kozarce, dokler ni Peter trdo zaspal.

Veselo je trebil poštni rog, ko se je zbudil ogljarjev Peter, in glej, sedel je v lepem vozu, se peljal po široki cesti in ko se je sklonil iz voza, je zagledal v modri daljavi za seboj Crni les. Sprva kar ni hotel verjeti, da je on sam, ki sedi v tem vozu. Kajti tudi njegova obleka ni bila več tista kakor včeraj, vendar se je spominjal vsega tako natančno, da je napoln odpuštil vse razmišljanje in vzklilnil: »Peter Munk, ogljar, sem, to je gotovo, in nihče drug!«

Čutil se je samemu sebi, da se ga ni kar nič lotevala otožnost, ko je zdaj prvič odhajal iz tihe domovine, iz gozdov, kjer je tako dolgo živel. Celu

RAZNO

V svetovni vojni dobljene rane so zahtevale več trtev kakor pa bitke in spopadi med vojsko. Po na Dunaju pred kratkim zbranim gradivo je med svetovno vojno za ranen umrl 6,538.000 vojakov vseh narodnosti. Med vojno pa je ostalo živih še 19.000.000 ranjencev, ki niso več zaplani v obnemem spisku ranjencev. Toda od teh 19 milijonov, ki so ob koncu vojne bili še živi, jih je po vojni pomrlo še 15 milijonov. Sedaj živi še 4.247.000 vojakov, ki so bili ranjeni v vojni. Če upoštevamo, da so bili vojaki, ki so se morali udeleževati svetovne vojne, povprečno stari po 30 let, vidimo, da je sedaj po vojni umrlo največ bivših ranjencev.

60-letnica gramofona. Gramofon je izumel Francoz Charles Groe, ko je leta 1877 predložil svoj patentni parški akademiji znanosti. Za njim je Edison prvi konstruiral gramofon za praktično uporabo. — Prvotni gramofoni so bili alla nekrotalni zaboji in vrhulaga zelo dragi. Kot je že v tehnikah, pa so zelo kmalu

kmečkemu etanu izmotati se iz sedanje stiske. Bog tako hoče in zato vam tudi kaže pot, po kateri morate hoditi, da boste izvršile vzvišeno nalogo. Kralj Salomon hvali vrtlo ženo in pravi: »Kdo bo našel modro ženo?« Tu je pač mišljena žena, ki je močna v čednostnem življenju ali mi bi danes rekli pobožno ženo. »Njena cena,« nadaljuje kralj Salomon, »visoko presega bisere.« In nadalje opisuje, kakšna je ta žena in katera dela opravlja. Pripiše ji tri lastnosti ali čednosti: Pobožnost, spretnost pri poklicnem delu in zadovoljstvo. Te tri lastnosti morajo krasiti tudi dandanašnja kmečko ženo, da bo kos velikim nalogam, ki se na njo stavijo. V današnjem članku si nekoliko boljše ogledimo pobožnost kmečke žene, v prihodnjem članku pa spretnost pri delu in njeno zadovoljstvo.

Ce govorimo o krizi kmečkega etanu, ne smemo misliti edino le na majhne dohodke in na velike davke, ki danes tarejo kmeta; tudi ne smemo pri tem misliti samo na dolgove, ki kmeta tlačijo. Kriza, ki grozi, da uniči kmeta, je veliko globlja. Kriza se loteva, tu to je pač najhujše, verskega in moralnega življenja kmečkih ljudi. Kdor pozna kmečko življenje, bo pač priznal, da je ono staro versko ozračje, v katerem je kmet do nedavnega delal in trpel in se tudi razvijal in utrjeval, iz mnogih kmečkih družin izginilo. Kmečko življenje postaja zgolj tostransko usmerjeno, zgolj posvetno. Ona usmerjenost na Boga in na onostransko življenje, s katero so se ponašali naši predniki na kmetih, vedno bolj izginja. Mnogim ni kmečko delo ničesar drugega več, kakor neko sredstvo, s katerim je mogoče zaslužiti denar in se več ali manj dobro preživljati. Kmečko delo se ne smatra več za službo božjo, kakor je nekdaj bilo. In ravno v tem je ona klica propada kmečkega etanu. Kajti iz te posvetne miselnosti kmečkega človeka izvirajo veliki grehi in tudi grde razvade, ki izpodjedajo koreniko kmečkega etanu. Zakonska ljubezen in zvestoba eta mnogokje že izgini, tudi kmečke družine se rušijo. Ljubezen in spoštovanje otrok do staršev prehajata tudi že na kmetih med staro šaro. Mnogo kmečkih ljudi, pa naj si bodo to fantje ali moške, žene ali dekleta, govori v neko brezskrbnostjo o nečistih grehih in se norčujejo iz stvari, ki bi morale biti svete fantu in dekletu, ženi in možu; opravičujejo svoje nečiste grehe z izgovorom, da saj danes vsi tako živijo. Namesto molitve se tudi po mnogih kmečkih hišah sliši grdo preklinjevanje. Oskrnjajo se Gospodovi dnevi in opuščajo verske dolžnosti. Kako bomo se poselek obiskani poldanski krščanski nauki in razne procesije, po-

Samo enkrat poskusite Solea milo samo enkrat Solea kremo!

Presenetljiv je trajni, sveži vonj in obilna, smetanasta pena blagega Solea mila, presenetljivo, kako mehka in voljna postane raskava in razpokana koža že po enkratnem temeljitnem mazanju s Solea kremo!

In vendar: Vrednost Solea-kožne nege ne sloni na takoj vidnih učinkih; Solea milo vsebuje aktivni, učinkoviti lecitin, Solea krema pa kolesterol, ki krepi kožo. Oboje vpije koža kot hrano, oboje se medsebojno dopolnjuje, oboje je drugo drugemu prilagojeno in po leta trajajočih težavnih poizkusih drugo za drugo utvarjeno.

Mlada, prekrvljena in elastična koža, občutek ugodja in telesna svežost, to so uspehi redne Solea-kožne nege!

V VSAKO KATOLISKO HIŠO SPADA KATOLISKI CASOPIS!

izpopolnili in pocenili, da so nastopili zmagovalno pot po svetu. Konkurenca jim je nastala z radjem. V tej tekmi je prišlo do nekakega sporazuma kombiniranih radio gramofonov, ki pa gre na škodo gramofona.

Število jezikov. Koliko jezikov je prav za prav na svetu, tega dole ne niti ni natančno vedel. Večina učenjakov misli, da je sedaj na svetu kakih poldrug tisoč živih jezikov. Anglički jezikoslovec Williamson pa je s pomočjo svojih sotrudnikov, katere je imel po vsem svetu, in na podlagi večletnega svojega študija dognal, da je danes na svetu niti več in niti manj, kakor 2796 živih jezikov, ki so med seboj docela različni. Pravi pa, da je le 800 takih jezikov na svetu, ki so tako različni, da lahko rečemo, da so si popolnoma tuji. Zivi jeziki so na zemlji tako razdeljeni: v Evropi jih je 48, v Aziji 158, v Afriki 118, v Ameriki 427, v Avstraliji in na otokih Tihga oceana pa 117. Williamson je dognal, da večina jezikov maloštevilnih in nevelikoznačnih ljudstev po drugih delih sveta izumi-

ko je mislil na mater, ki je zdaj pač brez pomoči in v bedi, si ni mogel iztisniti solze iz očesa ali tudi samo vzdihniti; kajti nič ga ni moglo spraviti iz njegove ravnodušnosti. »Seveda,« si je rekel, »solze in vzdih, domotožje in bridkost prihajajo vendar iz srca in moje — zahvaljen bodi Holandski Goran — je mrzlo in kamenito.«

Položil si je roko na prsi, a tam je bilo vse mirno in se ni nič ganilo. »Če se je tudi s stotisoči tako obnesel kakor s arcem, me bo veselilo,« je dejal in pričel voz raziskovati. Našel je vsakovrstna oblačila, ki si jih je le mogel želeči, denarja pa ne. Nazadnje je zadel na možujo in našel mnogo tisoč tolarjev v zlatu in čekih, ki so se glasili na banke v vseh velikih mestih. »Zdaj imam, kar sem hotel,« si je mislil, »sedel udobno v vozu v kot in se peljal v širni svet.

Dve leti se je vozil po svetu okoli in gledal iz svojega voza hiše na desni in levi, pogledal, če se je ustavil, samo na gostilniški napis, dirjal potem po mestu okoli in si dal pokazati največje znamenitosti. Ali veselilo ga ni nič, ne podoba ne hiša ne glasba ne ples, njegovo kamenito srce se ni za nič zavzelo in njegove oči, njegova ušesa so bila otopena za vse lepo. Nič mu ni bilo več ostalo razen veselja do jedi in pijače in spanja in tako je živel, da je brez smotra potoval po svetu, za svojo zabavo jedel in spal iz dolgega časa. Sem ter tja se je sicer spominjal, da je bil bolj vesel, bolj srečen, ko je bil še ubog in je moral delati, da se je preživel. Takrat se je radoval vsakega lepega razgleda v dolino, godbe in petja, po cele ure se je veselil preproste hrane, ki mu jo bo prinesla mati h kopl. Kadar je tako premišljeval o preteklosti, se mu je zazdelo kaj čudno, da se zdaj še smejati ne more, prej pa se je smejal najmanjši

šali. Kadar so se drugi smejali, je le iz vlijudnosti zagtegnil usta, ali njegovo srce se ni pri tem smehljalo. Potem je čutil, da je sicer zelo miren, a zadovoljnega se vendar ni čutil. Ni bilo domotožje ali otožnost, ampak puščoba, naveličanost in življenje brez veselja, kar ga je naposled zopet gnalo domov.

Ko se je vozil od Strassburga in zagledal temni gozd svoje domovine, ko je prvič zopet po dolgem času videl tiste krepke postave, tisto prijazne, zveste obraze Crnolesčanov, ko je njegovo uho začulo domače zvokle, krepke, globoke, a milodoneče, tedaj se je hitro zgrabil za srce, zakaj kri mu je močnejše plala in menil je, da se mora veseliti in jokati obenem; toda — le kako je mogel biti tako nespameten, saj je imel srce iz kamna. In kamni so mrtvi, se ne smehljajo in ne jočejo.

Najprej je šel k Holandskemu Goranu, ki ga je sprejel s staro prijaznostjo. »Goran,« mu je dejal, »dosti sem popotoval le vse sem videl, je pa vse skupaj sama neumnost in samo dolgočasil sem se. Sploh pa, Vaša kamenita stvar, ki jo nosim v prtlji, me varuje res pred marsičem. Nikoli se ne razjezim, nikoli nisem žalosten, pa se tudi nikoli ne veselim in zdi se mi, kakor bi samo na pol živel. Ali ne bi mogli napraviti kamenito srce malo bolj gibljivo? ali pa — dajte mi rajši moje staro srce. V petindvajsetih letih sem se mu privadil in če je včasih tudi kako neumno uganilo, je bilo vendar vsaj živahno in veselo srce.«

Gozdni duh se je srdito in bridko zarežal. »Kadar boš enkrat mrtev, Peter Munk,« je odgovoril, »takrat ti ne odide; takrat zopet dobiš svoje mehko, čutečo srce in takrat boš lahko občutil, kar pride, veselja ali žalost. A tu zgoraj ne more biti več tvoje! Vendar,

sebeno procesije v križevem tednu. Da je tako, temu je pač krivo to, da se elab vpliv iz mest in industrijskih središč širi tudi na deželo. Čudno je to, da se kmečki zlovek rad oprime onega, kar vidi v mestu in trgih slabega, ne pa tako dobrih stvari. Mnogo pripomore k temu tudi veri in cerkvi sovražno čeposipje, ki je grobokop zdravega kmečkega življenja.

Toda čemu bi tožili? Hvala Bogu, da je na kmetih kljub nekaterim slabim pojavom še zelo mnogo dobrih in moralno zdravih ljudi, kjer eta vera in pravost še globoko zadržana. Toda zavodati se moramo, da se v tem oziru vrši isti proces, kakor med jabolki v ohranibi; zdrava jabolka se hitro nalezejo gnilobe od gnilih jabolk, dočim pa še ni bilo nikdar ališati, da bi zdrava jabolka ozdravila gnila jabolka. Kmečke žene morajo biti v svojih družinah kakor svečenice, ki bodo budno čuvali, da se ne bo zlo razširilo tudi v njihove družine. Da boste mogle blagodejno vplivati na svojo lastno družino, morate ve same biti prežete z živc vero, kakor ona svetopisemska žena, katero tako hvali kralj Salomon. Ta žena je sicer mnogo delala, toda zaradi obilnega dela ni zanemarjala pobožnosti, ni pozabila na Boga in na svojo dušo. Mnoge žene so vršile velika dela, toda svetopisemska žena je prekosila vse druge žene, ker je z delom združevala pravo in resnično pobožnost. Zato je v časti pred Bogom in pred ljudmi.

Prava, neblinjena pobožnost je danes najpotebnejša. Ta pobožnost se prav posebno kaže v nadnaravnem mišljenju. Ali smatra kmečka žena svoj poklic kot dar božji? V raju je Bog ustvaril kmečki poklic in prvi ljudje so bili kmetje. Njih in njihovim potomcem je Bog sam naročil: „Napolnite zemljo in si jo podvržite.“ Vsako kmečko ženo je Bog poklical h kmečkemu poklicu, da mu kot kmetica služi in se tako zveliča. Vse, kar koli vse veselega ali trpekega areta v življenju, se zgodi z vedomostjo božjo, da, po božji volji. Ve, kmečke žene, tudi veste, da noben drug stan ni od Boga tako zelo odvisen, kakor kmečki stan. Brez sonca, rasti in nepevanja je vse vaše delo zastoj. Kdo je vendar tisti, ki vam vse to da, ali ni Vsemogočni. Zvesti, da vse vaš poklic od Boga samega postavljen in izbran in da je uspeh vsega vašega dela tako zelo odvisen od božjega blagoslova, mora vse najtežje združevati z Bogom. Vedno nosite v svojem srcu misel: V službi božji sem, služabnica božja sem. Zato pa tudi vsako delo, čeprav še tako majhno in neznatno, opravljajte v čast božjo. Vsako jutro, preden greste na svoje dnevno delo, napravite dober namen, da ho-

čete delo pričeti v imenu božjem in ga nadaljevati v božjo čast.

Povečujte nedelje in praznike! Ali dajete ve, litve pred jedjo in po jedi ter večerna molitev morajo biti skupne. Vei delate skupno, skupno jeste, potem je prav, da se skupno opravljate molitev in se skupno zahvalite za božje darove.

Povečujte nedelje in praznike! Ali dejete ve, kmečke žene, svoji družini v tem oziru lep zgled? Ali ste morda podobne cerkvenemu zvonu, ki druge vabi v cerkev, a sam pa nikdar ne gre? Skrbite, da bodo tudi vaši posli, hlapei in dekle, zadostili ver-ekim dolžnostim, da bodo redno hodili k sveti maši in vsaj za velikonoč k sv. zakramentu. Kjer se posvečuje Osopeodov dan, tam je doma božji blagoslov, a od božjega blagoslova je vse odvisno.

Ohranajte v domači hiši stare častitljive običaje in navade. Pošijite vsak dan, vsaj v adventu, postu, ob prvih petkih in ob raznih sopraznikih, če že večkrat ni mogoče, vsaj enega družinskega člana k sv. maši. Spoštujte in visoko cenite blagoslove sv. Cerkev, skrbno hranite blagoslovljene reči, kakor blagoslovljen les in blagoslovljeno vodo; skrbite, da pride v hišo na veliko soboto blagoslovljen ogenj. Pokropite otroke, preden grede spat, z blagoslovljeno vodo in prav tako se tudi sami pokropite. Pridno se udeležujte prostih procesij križev tedna, ko sv. Cerkev v gorečih molitvah kliče božjega blagoslova na vašo poljo. Ostanite v stiku s svojimi rajniki in se jih dnevno spominjate v skupnih družinskih molitvah. Pristrite kakršnokoli versko znamenje na gospodarska poslopja, kakor

Opozarlamo

vse podeželske knjižnice, da dobe po nalogu pisatelja dr. F. Javh - Kerna po 1 izvod njegove knjige

„Spomin ob 30 letnici prihoda v Ameriko“, ki popisuje dobo najživahnjšega naseljevanja Slovencev v Ameriki, zastonj. Katera želi dobiti to knjigo, naj nam pošlje za poštino in ovoj v znakah Din 2.—.

Knjižna založba

Tiskarna Merkur v Ljubljani
Gregorčičeva ul. 23.

Peter, popotoval si res, ampak tako, kakor si živel, ti vse to ni moglo nič koristiti. Našli se zdaj kje tu v gozdu, sezidaj si hišo, oženi se, trguj s svojim premoženjem. Bil si le brez dela; ker si samo postopal, ti je bilo dolg čas in zdaj vališ vse na to nedolžno srce. Peter je uvidel, da ima Goran prav, kar za-čeva lenobo, in je sklenil nabirati si čimdalje večje bogastvo. Goran mu je podaril še enkrat stotisoč gol-dinajev in ga odpustil kot svojega dobrega prijatelja.

Kmalu se je razširila v Črnem lesu vest, da se je ogljar Peter Muhi ali Peter igralec zopet pojavil in da je še mnogo bolj bogat kakor poprej. Godilo se je tudi zdaj kakor vedno; ko je bil na beraški palici, so ga pri belem dnevu vrgli skozi vrata in ko je zdaj neko nedeljo popoldne prvič prišel v gostilno, so mu stiskali roko, hvalili njegovega konja, spraševali o njegovem potovanju in ko je zopet z debelim Ezekielom igral za trde tolarje, so ga častili kakor kdaj poprej. Ali zdaj se ni baval več s steklarstvom, ampak z lesno trgovino, toda le na videz. Njegovo glavno opravilo je bilo kupčevanje z žitom in denarjem. Pol Črnega lesa se je polagoma zadolžilo pri njem, saj je posojal denar le na deset odstotne obre-ati, ali pa prodajal žito revezem, ki niso mogli takoj plačati, za trikratno vrednost. S sodnikom je bil zdaj najboljši prijatelj, in če kdo ni gospodu Petru Munku ob dnevu plačal, je jeznil sodnik s svojimi slugi tja, mu cenil hišo in posestvo, takoj vse prodal in pogljal očeta, mater in otroke v gozd. Sprva je bilo to boga-temu Petru nekoliko neprijetno, kajti ubogi ljudje, ki jim je bilo posestvo zarubljeno, so potem v trumah oblegali njegova vrata, močje so prosili, naj jim spregleda, žene so skušale omečiti kamenito srce in

otroci so javkali za kosček kruha. Ko pa si je nabavil nekaj krepkih mesarskih pasov, je kmalu prenehala ta mačja godba, kakor je dejal. Zaživljal je psom in jih naščuval in berači so se kriče razpršili. Naj-več preglavic mu je delala stara babac. To pa ni bil nihče drugi kakor Munkova vdova, Petrova mati. Zašla je bila v stisko in bedo, ko je bila hiša in po-sestvo prodano; njen sin pa, ko se je bil bogat po-vrnil, se ni niti več ozrl nanjo. Pa je prišla včasih stara, slabotna in nadložna ob palici pred hišo. Noter se ni več upala, odkar jo je bil nekoč zapodil; toda bolelo jo je, da je morala živeti od milosti drugih ljudi, ko bi jo bil vendar lastni sin lahko preskrbel za starost. Ali mrzlega srca niso prav nič ganile blede, dobro znane poteze, proseči pogledi, uvela stegnjena roka, omahujoča postava. Čemerno je po-tegnil, kadar je v nedeljo potrkala na vrata, šestico iz žepa, jo zavil v papir in dal hlapecu, da jo odnese starik. Slišal je njen tresoč se glas, ko se je zahva-ljevala in želela, da naj se mu dobro godi na zemlji, čul je, kako je pokašljevala drsala od vrat, toda pri tem je mislil samo na to, da je zopet šestico po ne-potrebem izdal.

Napoleon je prišlo Petru na misel, da bi se ože-nil. Vedel je, da bi mu v vsem Črnem lesu vsak oče rad dal svojo hčer za ženo. Toda izbira mu je bila težka, kakaj hotel je, da bi tudi v tem ljudje slavili njegovo srečo in njegov razum; zato je jeznil po vsem gozdu okoli, gledal tukaj, gledal tam, toda nobena lepah Črnolesčank se mu ni zdelala lepa zadosti. Napoleon ko se je po vseh plesiških zaman oziral po najlepši, je nekega dne slišal, da je najlepša in naj-bolj čednostna hči nekega ubogega drvarja.

(Nadaljevanje prih.)

na hišo, hlev, kozolec, šebelnjak itd. Vse to je izraz pravega verskega prepričanja in mišljenja.

Če so kmečki ljudje verali in je vse njihovo življenje in ravnanje prežeto z versko mislijo, po-tem sele dobi kmečko življenje svojo pravo vsebino in neko posvečenost; potem boste tudi težave in bridkosti kmečkega življenja z božjo pomočjo lahko prenele. Zato, kmečke žene, same morate biti glo-boko verne in pobožne, da boste mogle tudi svojo družino navajati k pobožnemu in poštenemu ži-venju. To je vaša velika in sveta naloga. Če boste to delale, potem se bo upravičeno o vas reklo, da podpirate tri vogle pri hiši.

sp.

Iz pisarne Kmečke zveze

Kmečka zveza bo koledarček za leto 1938 izdala v svoji redakciji. Dotičan bo do srede meseca oktobra in bo vseboval vse ono, kakor lani, poleg tega pa še nekaj novih tabel in blankov o naši organizaciji in kmetijski zbornici. Naročal se bo pri Kmečki zvezi v Ljubljani za ceno, katero bomo sporočili vsem krajevnim edinicam v okoli-nici in tudi v časopisih. Opozarjamo pa že danes vse svoje članke, da mislijo na svoj stanovski koledar; ki je prirojen njim primerno in kar naj-praktičnejše. — Koledarček bo nekoliko manjše oblike kot lanski, a v lepi in močni vezavi.

Ta teden bomo poslali vsem Krajevnim kmet-kim zvezam okoliščino z navodili za delo. Prosimo vse odbore edinic, da se točno držijo vseh navodil in da takoj pristopijo k rešitvi posameznih vprašanj. Zlasti je važno, kar poudarjamo na tem me-stu, da se tokom meseca oktobra skličejo redni občni zbori krajevnih edinic, ki so iz kateregakoli vzroka z njimi zakasnile. — Oza Krajeva kmečka zveza pa, ki je bila ustanovljena šele v letošnjem letu, more z rednim občnim zborom po-čakati do drugega leta, do termina, ki je pred-viden v pravilih.

Preteklo nedeljo se je vršil ustanovni občni zbor krajeva edince v Trbišču na Dolenjskem. Velika udeležba in zanimanje, s katerim so rbo-rovanci spremljali predavanje zastopnika glavnega odbora, je dokazala, da si je ljudstvo želelo sta-novsko organizacijo. Zakasnitev ustanovitve orga-nizacije ne bo vplivala na delo, ker bodo člani v vsemu nadoknadili, kar so v tem času izgubili. Izvoljeni odbor daje upravičeno upanje, da bi svojo ednico v najkrajšem času dvignil na stopnjo onih, ki so bile že prej ustanovljene. Po tem zgledu se ravnaše tudi ostali.

ra. Pravi, da vanko leto izginejo in zatonejo v po-zabljenje vsaj trije ekoti-čni jeziki. Napredek evropske civilizacije po-dostaj neraziskanih delih sveta prinaša tja kulturne jezike in s tem uniču-je jezik praprebivalcev.

Črne vrtnice. V kalifor-nijskem mestecu Santa Barbara živi 74-letni duhovnik Shoenar, ki že 50 let dela razne poskuse z vrtnicami. V svojem vrtu je privzgojil že 2300 vrst, med katerimi so nekatere prava drevesa, po 5 do 7 metrov visoka. Najime-nitnejša med njimi pa je vrtnica z velikimi črnimi, zametastimi cveti. Ker spada vrtnica v isto družino kot jablana, bi s kri-žanjem jablan in vrtnic privzgojil vrtnice, ki bi imele užiten sad, podob-ten jabolkom ali hruškam in dokazal, da je mogoče v ugodnem podnebju iz vrtnic napraviti najime-nitnejše drevede.

Najmočnejši in naj-starejši nemški hrast stoji v živalskem vrtu pri Sla-venhagnu v meklenburški provinci. Deblo meri v obsegu nad 10 metrov, premer mu je nad 8 m. Hrastova starost cenijo nad tisoč let. Drevo zele-ni vsako leto.

RADIO LJUBLJANA

od 30. septembra do 7. oktobra 1937.

Vsak dan: 12 Plošče, 12.45 Vreme, poročila, 13 Čas, spored, obvestila, 18.15 Plošče, 14 Vreme, 19 in 22 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila.

Četrtek, 30. sept.: 13.15 Koncert Radijskega orkestra — 18 Plošče — 18.40 Prosvetni spored prihodnjega leta — 19.30 Nac. ura — 19.50 Deset minut zabave — 20 Za dobro voljo — 21.30 Koncert Radijskega orkestra — 22.15 Radijski jazz. — **Petek, 1. oktobra**: 11 Šolska ura — 18 Klavir in harmonij — 18.40 Dramske priredbe v prihodnjem letu — 19.30 Nacionalna ura — 19.50 Zanimivosti — 20.15 Prenos iz Zagreba, — 22.30 Angl. plošče. — **Sobota, 22. okt.**: 18 Radijski orkester — 18.40 Zabavne oddaje v prihodnjem letu — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O zunanji politiki — 20.30 Pratika za mesec oktober — 22.15 Koncert Radijskega orkestra. — **Nedelja, 3. okt.**: 8 Veel seidelj, pozdrav — 9 Čas, poročila, spored — 9.15 Prenos cerkvene glasbe — 9.45 Versko predavanje — 10 Švicarski ljudski napeti — 11 Otroška ura — 11.30 Koncert Radijskega orkestra — 17 Kmet. ura: Gospodarska navodila za kmetovalce in tržne cene — 17.30 Narodne pesmi — 18 A. Medved: Na ogledih, zvočna igra — 19.30 Nac. ura — 19.50 Slovenska ura — 20.30 Jožek in ležek — 22.15 Ruske ciganske pesmi. — **Ponedeljek, 4. okt.**: 18 Zdravniška ura — 18.20 Koroške pesmi — 18.40 Kulturna kronika — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Koncert Radijskega orkestra — 22.15 Sramek kvartet. — **Torek, 5. okt.**: 11 Šolska ura — 13.15 Koncert Radijskega orkestra — 18.40 Davčne oprostitve in olajšave — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Akademski pevski kvintet — 20.45 Koncert Radijskega orkestra — 22.15 Koncert tamburaškega seksteta. — **Sreda, 6. okt.**: 18 Mladinska ura — 18.40 Zvezarstvo na jesenicah — 19.30 Nac. ura — 19.50 Sabovski kotiček — 20 Koncert opernih epov — 22.15 Selekcija solo.

UZNEMIRNOSTI

Sejmi

Od 1. do 7. oktobra 1937:

Vsak ponedeljek: veliki tržni dan v Kranju; prodaja se lahko vse.

Vsako sredo: veliki tržni dan v Ljubljani in Trzinu.

Vsak četrtek: tržni dan v Ormožju in na Vrhniki.

Vsake sobote: tržni dan v Domžalah, Kamniku, Ljubljani, Škofji Loki in Trzinu.

3. okt.: kram. v Sp. Gorjah in kram. v Boh. Bistrici. — **4. okt.**: živ. in tr. v Gor. Logatcu, gov. sv. in kram. v Kostanjevici, živ. in kr. v Litiji, kram. na Jesenicah, živ. in kram. v Kranju in v Novem mestu. — **5. okt.**: živ. in kram. v Metliki in živ. in kram. v Zagorju ob Savi. — **6. okt.**: živ. in kram. v Moiniku in živ. in kram. v Zdenki vasi pri Sv. Antonu. — **7. okt.**: živ. in kram. v Toplicah in gov. in evinj. v Mokronogu.

NAZNANILA

n Dubovne vaje za dekleta se bodo sedaj na jesen zopet pričele na Mali Loki. Prvi tečaj bo od 9. do 18. oktobra. Lepo vas vabimo, da se duhovnih vaj udeležite. Gospodarske razmere se počasi boljšajo. En vzrok več, da se vas priglasijo toliko, da boste napolnile Dom Brezmadežne. — Oskrbnina je za ves čas 85 din. V to je včeta tudi vožnja z avtobusom iz Ljubljane in nazaj. Priglasite se takoj kar po dopisnici na naslov: Dom Brezmadežne, Mala Loka pri Ihanu, pošto Domžale.

Ljudske igre: »Tlačanec«, »Za grunte in »Črna klena« naročajo na naslov: Redenski Ivan, Domžale. Priporočamo!

»Vigred«, kseni list. Septembrska številka nadaljuje življenjske matere velikega pokojnika dr. A. B. Jegliča. Na posebni prilogi prinaša nad vse zanimiv rodovnik. — »Vigred« se naroča v upravi »Vigred«, Ljubljana, Masarykova cesta 12. Dobe se še vse letošnje številke. Celoletna naročnina 25 din.

k Priznanje vseh svetih se blizu Poštnice spominjajo na pokopanih s petjem nagrobnici. Opozorimo na nove nagrobnice, ki se dobe v knjižarni Glasbene Matice, v Jugoslovanski in Umetniški knjižarni: A. Jobst »Tri nagrobnice« (4 din);

Z. Prelovac: »Vse mine« (8 din), »Gozdšč je že zelen« (5 din), »Zalostinkac« (Zvonjenje) v založbi Hubadove župe (1.50 din), »Zadnje slovo« (1.50 din), »Nad mojimi grobovi« (1.50 din), J. Pavlič: »Gozdšč je že zelen« (2 din), St. Premrl: »Blagor mu« (1.50 din). Cene vsem nagrobnicam so tako skromne, da se vse ne izplača not razmnoževati. Pevci, naučite se nove nagrobnice! Sedaj je še čas, da na grobovih zadane nove zalostinke!

k Peter Jereb: Osem zborov. Založila in izdala Hubadova župa J. P. Z. v Ljubljani. Cena zvezku 10 din. Ob 70-letnici priljubljenega ljudskega skladatelja se ga je spomnila naša pevka organizacije ter izdala v priročni obliki lepo litografskih 8 Jerebovih moških in mešanih zborov, ki bodo gostoto v veselje vsem našim zborom. Saj so melodij

ozni, pevni, za izvajanje lahki. Priporočamo jih v nakup in izvajanje. Razpošilja jih knjižarna Glasbene Matice, včlanjena društva pa naj jih naročijo neposredno v Hubadovi župi JPS v Ljubljani.

Turjak. Dne 10 oktobra priredi podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva veliko esadno razstavo zaradi določitve sort in imen. Društvo vabi vse sadjarje na sodelovanje. Za razstavo je potrebno 5 do 6 lepih plodov, pravilne oblike, ki je značilna za določeno sorto. Razstava je namenjena za vsa esadna plemena. Sporodite enemu izmed članov ali na Možek Franca, Turjak 33, najkaneje do 8. oktobra, za koliko sort se kdo odloči. To je potrebno, da vemo vse potrebno pripraviti glede prostora. Ob priliki razstave bo tudi važno predavanje iz sadjarske stroke.

LJUDSKA POSOJILNICA V LJUBLJANI

registr. zadruga z neom. zavezo

LJUBLJANA, Miklošičeva cesta 6,
v lastni palači

obrestuje hranilne vloge najugodnejše

Nove vloge vsak čas razpoložljive
obrestuje po 4%, proti odpovedi po 5%

Ljudska samopomoč

registr. pomožna blagajna v Mariboru,
Aleksandrova cesta 47

Poverjenišvo: Ljubljana, Tyrševa 34
naznanja smrtnih slučajev svojih članov v
mesecu

avgustu 1937

Zagar Marija, zasebnica, Ljubljana
Mayerhofer Johan, jeklarčni mojster v pokouju,
Guštanj

Kandler Stefan, dninar, Hoče
Sonnenwald Terezija, šivilja, Kameničak
Šipek Barbara, posestnica, Laško
Škerbec Franc, čuvaj v pokouju, Sava
Koser Julija, trgovka, Maribor

Drozg Marija, gostilničarka, Jelenje p. Pesnica
Ulbing Marija, vpokejenka, Sv. Nikolaj
Spindler Marija, posestnica, Krčevina-Maribor
Pucenja Jera, posestnica, Ljutomer

Kose Marija, prevžitarica, Trg Lemberg
Brecnik Antonija, prevžitarica, Studenci
Novinšek Ana, prevžitarica, Velenje
Zupanec Terezija, zasebnica, Maribor

Molan Marija, prevžitarica, Crac p. Brežice
Tratnik Josip, predelavec, Celje
Kronovšek Ivan, posestnik, Sv. Peter v Sav. dol.

Zigart Franc, višji sodni oficijal v pok., Sz. Lenart
v Slov. gor.

Pobec Andrej, delavec, Celje
Vari Leopold, čuvaj drž. žel. v p. Pobrežje, Maribor
Plečnik Ana, prevžitarica, Stojnoselo p. Rogatec

Paulec Peter, posestnik, Studenci
Rožko Marija, posestnica, Maribor-Pobrežje
Huber Ivan, čevj. mojster, Maribor

Muic Franc, skladiščnik, Tezno
Stuhec Marija, vdova orož. narednika v p., Maribor
Weller Anastazija, zasebnica, Maribor

Po vseh umrlih članih se je izplačala
pripadajoča pogrebna v skupnem znesku

Din 221.850.-

Kdor še ni član "Ljudske samopomoči",
naj zahteva brezobvezno in brezplačno
pristopno izjavo.

Blagajniško načelstvo.

Ce ne bi bilo bogatašev. »Paris Soir« je zra-
čunal, koliko bi pridobil sleherni Francoz, če bi
zapisala in razdelila vlada med prebivalstvom vse
nacionalno premoženje. Bogataši, lastniki vrednost-
nih papirjev, bi potem izgubili. A koliko bi bilo
s tem pomagano revežem? Premoženje vseh fran-
coskih bank in delniških družb v znesku 36 mili-
jard frankov bi zadostovalo, da bi prejel sleherni

Manufakturo za jesen v veliki izbiri po
solidnih cenah nudi ugodno
Oblačilnica za Slovenijo, Ljubljana

Tyrševa cesta 29 (hiša Gospodarske zveze)
Do preklica nudimo raznovrstno blago tudi na
hranilne knjižice članic Zadruga zveze.

Francoz po eno delnico v znesku 900 frankov.
Slednja bi vrgla do 80 frankov letno, kar znaša
sedanji skupni zadolžek francoske trgovine in indu-
strije 3 in pol milijard frankov. Naposled bi lahko
prejel vsak Francoz po 1250 frankov kot svoj de-
lež zlatega zaklada Francoske banke, ki znaša 50
milijard frankov. A seveda bi morala država takoj
obdavčiti to premoženje. In to pomeni po doeda-
njem davčnem ključu, da bi pridobil posameznik
samo do 5 frankov dohodkov na mesec.

»Domoljub« stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. — Dopolne in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, in-
serte in reklamacije pa upravnica »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave 29-92,
29-93, 29-94, 29-95, 29-96. — Izdajatelj: Dr. Gregorij Pečjak. — Urednik: Jože Kolišek. — Za jugoslovansko tiskarno: Karel Čel.

Mali oglasnik

Venska drobna vstica ali nje prostor velja
za enkrat Din 5.—. Naročniki »Domoljuba«
plačajo samo polovico, ako kupujejo kme-
tijske potrebščine ali prodajajo svoje prideleke
ali iščejo poslovno oziroma obrtniki pomočni-
kov ali vajencev in narobe.

Pristojbine za male oglase se plačuje naprej.

Kostanjev les in drva
za kur-
javo kupujem skoli vse
leto. Drago Hadl, Novo
mesto.

**Prilika ugodnega na-
kupe**, da se oblečete
dobro in poceni,
nudi staroznana trdke
Presker, Ljubljana,
Sv. Petra cesta 11.

Enostanovanjska hiša
z vrtom, 1 uro od Lju-
bljane, na prodaj. Bi-
zovik 115, Sp. Hrušica.

Dekle dobi službo, ki
bi pomagalo ori
delu v gostini. — Po-
nudbe pošljite upravi
Domoljuba pod »Pri-
dno deklet« štev. 15.486.

Dekle vajeno kmetičkih
del, sprejem
tako. Hočevar, Zgor-
nja Šilka št. 11, pošta
Ljubljana VII.

3 šivalni stroji
»Singer« poceni napro-
daj. Rogelj, Nada, Na-
poleonov trg 7.

2800 kg pšenice slame
kupim. Kregar Jakob.
Vižmarje, št. Vid nad
Ljubljano.

Hišica h goveji živini
sprejem. —
Gostilna Mokar, Ižan-
ska c. 282, Ljubljana.

Dvostanovanjska hiša
na prodaj. Polzve so:
Kozarje 105, Dobrova.

Kuharica perfektna,
se išče k
boljši družini. Ponudbe
na upravo Domoljuba
pod »Zanesljiva in po-
štonat« št. 15.458.

Svete kipe vseh vol-
kosti po
najnižjih cenah. Jaslice
še od Din 2.— naprej.
Trgovci znaten popust.
Franc Konjedič, kera-
mik, pošta Straznje
pri Kranju.

Rmečko dekle 16—18
let, za
pomoč gospodinj in
vrtne dela. — D. M. v
Polju št. 35.

63 Din dnevno
vsak lahko zasluži s
prodajanjem ali izde-
lovanjem potrebnih
predmetov. Pošljite
znanke za odgovor. —
Josip Batič, Ljubljana,
Tyrševa cesta 15.

Še eno drvo za je-
bilno s sensko
saditev imam na pro-
daj. Vsa plemena naj-
boljših, preizkušenih
sort, visokih, prtilnih
ter spalnih. Kostanje-
maron in vrtine. —
Aleksij Podobnikar,
drevosničar, Dobrova
pri Ljubljani.

Četrt posestva
s poslopjem, 1/4 ure od
zadnje želez. postaje
na Došenjskem, pro-
dan. Ponudbe upravi
Domoljuba pod »Polo-
vice knjižice« št. 15.235

Pozor! Partija prvo-
vrstnih šival-
nih strojev, ki šikajo
in štopajo, se poceni
proda (tudi na ob-
roke) pri »Promete-
(Naoproti Križanske
cerkve.) Stare vzame-
mo v račun.

Fanta 16 letnega, po-
štenega, prid-
nega, vajenega kme-
kih del sprejem za
kmetička dela. Zaloška
cesta 59, Ljubljana-
Mosto.

Starostna ženska
zdrava in poštena, va-
jena vseh ženskih del,
šivanja, kuhanja in
snaženja, dobi dobro
službo v predmetu
Ljubljane. Nastop ta-
koj. Dopisi naj se po-
šljejo na upravo Do-
moljuba pod znanke
»Stalna služba 15589«.

Soba a kuhinjo in pri-
tiklami oddam
v Dravljah 85.

Brinje in fige prvovrstno blago
dobite pri trdki
FRAN POGACNIK d. z o. z., LJUBLJANA
Tyrševa (Dunajska) c. 83. Javna skladišča (Balkan)

V vsako hišo »Domoljuba«!

Suhe gobce, laneno seme in ližol
kupi Sever & Komp., Ljubljana

»Natakar, povejte kuharici, naj ohrani mirno
kri in se prav nič ne razburja, če bo pogrešla
enega izmed svojih las, našel sem ga jaz in sicer
v juhi.«

**Radi velike
zaloge štofov**

za moške obleke, za moške in ženske povračila,
fantovske obleke, za moške delavne hlače i. t. d.
prodajamo z **20% popustom**

dokler traja zaloga. Izkoristite ugodno priliko ter
se sklicujte na današnji inzerat. Pri nakupu boljše
moške obleke dobite še svilen kravatno zastoj.

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 29

Tujec: »Ako grem čez vaš travnik, ali bom
še vjel vln, ki odhaja ob poldnevih?«

Glasnik: »Če vas moj junec na paši opazi, bo-
ste vjeli še omega, ki odhaja ob poldnevih.«

Hranilne knjižice

vrednostne papirje vnovčuje po najboljši ceni in
takojšnjem izplačilu, izposi vse bančne, de-
narne, kreditne in blagovne posle najkulantneje

AL. PLANINSEK, trg. ag. bančnih poslov
Ljubljana, Beethovnova ul. 14/1. Telefon 35-10.

Urednik: »Vprašate me, če naj pišete vale
pesni na eno, ali na obe strani papirja. Moj svet
je ta, da ne pišete ne na eno, ne na drugo stran.«

Na zalogi imamo **novi delmatinski list**,
prvovrstne ter **brinje** po najnižji ceni.
Sever & Komp., Ljubljana.

Učitelj: »Koliko pa si star, Tonček?«
Tonček: »Devolet let. Pa če bi ne bil eno leto
bolan, bi bil že deset.«

Vrednostne papirje vseh vrst
kupuje
Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10
Telefon 37-52

Sodnik: »Kako to, da šele zdaj prihajate s
tožbo čez, da vam je pred enim letom ased re-
kel kamela?«

Francin: »Ker sem šele včeraj tako žival vi-
del v mestu.«

Brzopartitnik „GAMA“

domač proizvod, izdelek isti kot in-
zejski in nad polovico cenejšo izdeluje

Ciril Podržaj, iz pri Ljubljani
10 letno jamstvo. Ceniki brezplačne.

Bila sta še mlada in v vsej naglici sta se
vzela. Po poroki je nevesta obšla svojega moža
ter jela bridko jokati: »Nekaj ti moram priznati,
nekaj strašnega, jaz namreč ne znam nič kuhati.«

»Le pomiri se, dušica zlata moja, jaz sem
pesnik in pisatelj, zato največkrat sploh ne boš
imela kaj kuhati.«

Med kupuje OROSLAV DOLENEC,
Ljubljana, Wolfova ulica 10.

Katehet: »No, Francek, povej nam, kateri
zveličani bodo v nebesih nosili največje krone?«
Francek: »Tisti, ki imajo najbolj debele
glave.«

Brinje novo oddaja po ugodni ceni
Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 8.